

MF banka a.d. Banja Luka

**Finansijski izvještaji
za godinu koja je završila
31. decembra 2016. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Finansijski izvještaji:	
Izveštaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	2
Izveštaj o finansijskom položaju	3
Izveštaj o promjenama na kapitalu	4
Izveštaj o novčanim tokovima	5
Napomene uz finansijske izvještaje	6 – 47

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Nadzornom odboru i akcionarima MF banke a.d. Banja Luka

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strana 2 do 47) MF banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2016. godine, i odgovarajući izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i standardima revizije primjenljivim u Republici Srpskoj. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijski položaj MF banke a.d. Banja Luka na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i njene novčane tokove za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje.

Deloitte d.o.o.
Banja Luka

4. april 2017. godine

IZVJEŠTAJ O DOBITKU I GUBITKU I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja je završila 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama BAM)

	<u>Napomena</u>	<u>Godina koja je završila 31. decembra 2016.</u>	<u>Godina koja je završila 31. decembra 2015.</u>
Prihodi po osnovu kamata	5	23,345	19,357
Rashodi po osnovu kamata	6	<u>(7,297)</u>	<u>(7,624)</u>
Neto prihod po osnovu kamata		<u>16,048</u>	<u>11,733</u>
Prihodi po osnovu naknada i provizija	7	3,623	2,716
Rashodi po osnovu naknada i provizija	8	<u>(653)</u>	<u>(671)</u>
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		<u>2,970</u>	<u>2,045</u>
Ostali prihodi poslovanja	9	613	514
Ostali rashodi poslovanja	10	(10,118)	(9,382)
Kursne razlike, neto		19	44
Rezervisanje za potencijalne gubitke, neto	11	<u>(6,096)</u>	<u>(2,482)</u>
Dobitak iz poslovanja prije oporezivanja		3,436	2,472
Porez na dobit	12	<u>(475)</u>	<u>(246)</u>
Neto dobitak tekuće godine		<u>2,961</u>	<u>2,226</u>
Ostali ukupni rezultat		-	-
Ukupan rezultat za obračunski period		<u>2,961</u>	<u>2,226</u>
Zarada po akciji:			
- Obična zarada po akciji (u BAM)	24	<u>7.25</u>	<u>7.12</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Ovi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke, dana 6. marta 2017. godine.

Potpisano u ime MF banke a.d. Banja Luka:

Sandra Lonco
Direktor

Enisa Bosnić
Rukovodilac službe računovodstva i izvještavanja

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU

Na dan 31. decembra 2016. godine

(U hiljadama BAM)

	<u>Napomene</u>	<u>31. decembar 2016.</u>	<u>31. decembar 2015.</u>
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	13	48,951	56,684
Sredstva kod drugih banaka	14	2,457	1,453
Kreditni plasirani komitentima	15	211,643	180,367
Nekretine i oprema	16	6,114	1,564
Nematerijalna ulaganja	16	164	210
Obračunata kamata i ostala aktiva	17	<u>2,280</u>	<u>1,590</u>
Ukupna aktiva		<u><u>271,609</u></u>	<u><u>241,868</u></u>
PASIVA			
Depoziti banaka	18	-	1
Depoziti komitenata	19	198,407	162,729
Obaveze po kreditima	20	18,189	30,684
Subordinirani dug	21	6,845	3,912
Ostala pasiva	22	6,619	5,975
Rezervisanja za beneficije za zaposlene i ostale potencijalne obaveze	11b)	<u>144</u>	<u>123</u>
Ukupne obaveze		<u>230,204</u>	<u>203,424</u>
Kapital			
Akcijski kapital	23	40,841	40,841
Rezerve kapitala	23	-	795
Akumulirana dobit/(Akumulirani gubitak)	23	<u>564</u>	<u>(3,192)</u>
Ukupan kapital		<u>41,405</u>	<u>38,444</u>
Ukupna pasiva		<u><u>271,609</u></u>	<u><u>241,868</u></u>
Potencijalne i ugovorene obaveze	25	<u>20,479</u>	<u>14,098</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni
dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
Za godinu koja je završila 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama BAM)

	Akcijski kapital	Rezerve kapitala	(Akumulirani Gubitak/ Akumulirana dobit)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2015. godine	28,000	795	(5,418)	23,377
Neto dobitak tekućeg perioda	-	-	2,226	2,226
Povećanje kapitala - nova emisija	12,841	-	-	12,841
Stanje, 31. decembra 2015. godine	<u>40,841</u>	<u>795</u>	<u>(3,192)</u>	<u>38,444</u>
Pokriće gubitka iz rezervi	-	(795)	795	-
Neto dobitak tekućeg perioda	-	-	2,961	-
Stanje, 31. decembar 2016. godine	<u><u>40,841</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>564</u></u>	<u><u>41,405</u></u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Za godinu koja je završila 31. decembra 2016. godine
(U hiljadama BAM)

	Godina koja je završila 31. decembra 2016.	Godina koja je završila 31. decembra 2015.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata	23,350	19,427
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	(6,923)	(6,631)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	2,883	2,385
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(258)	(156)
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima i dobavljačima	(9,056)	(6,737)
<i>Neto tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>9,996</u>	<u>8,288</u>
Promjene na poslovnim sredstvima i obavezama		
Neto povećanje kredita komitentima	(37,282)	(34,403)
Neto smanjenje depozita banaka	(1)	-
Plaćen porez na dobit	(423)	(73)
Neto povećanje depozita komitenata	35,641	35,059
<i>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	<u>7,931</u>	<u>8,871</u>
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Nabavka nematerijalnih sredstava	(57)	(63)
Nabavka osnovnih sredstava	(5,043)	(278)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>	<u>(5,100)</u>	<u>(341)</u>
Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti		
Primici od dokapitalizacije	-	12,841
Uzete obaveze po kreditima	9,508	9,939
Povrat obaveza po kreditima	(19,070)	(20,560)
<i>Neto (odliv)/priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti</i>	<u>(9,562)</u>	<u>2,220</u>
Neto (smanjenja)/povećanje novčanih sredstava	<u>(6,731)</u>	<u>10,750</u>
Efekt promjene deviznog kursa	2	44
Novčana sredstva na početku godine	<u>58,137</u>	<u>47,343</u>
Novčana sredstva na kraju godine	<u>51,408</u>	<u>58,137</u>
Novčana sredstva se sastoje od sljedećih pozicija:		
- Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	48,951	56,684
- Sredstva kod drugih banaka	2,457	1,453
	<u>51,408</u>	<u>58,137</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE**

MF banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: "Banka") je osnovana 12. juna 2007. godine, i to pod nazivom IEFK BANKA A.D. BANJA LUKA.

U postupku registracije Banke za vršenje osnovnih djelatnosti ispunjeni su svi uslovi koji su zahtijevani od strane regulatornih organa. Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: "ABRS" ili "Agencija") je svojim Rješenjem broj 03-231-11/2007 od 11. maja 2007. godine izdala dozvolu za rad i osnivanje Banke, dok je Rješenjem broj 03-657-4/2007 od 12. jula 2007. godine izdala dozvolu Banci za obavljanje međubankarskih platnih transakcija.

Na Skupštini akcionara održanoj 6. aprila 2010. godine prethodni vlasnici Banke su donijeli odluku o prodaji 100% kapitala Banke (napomena 21), nakon čega su potpisali Ugovor o kupoprodaji kapitala dana 8. jula 2010. godine, od kada većinski akcionar Banke postaje MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka, kada i preuzima upravljanje i kontrolu nad Bankom.

Na osnovu odluke novog vlasnika Banke i rješenja nadležnog suda u Banjoj Luci od 26. novembra 2010. godine, Banka mijenja naziv u MF banka a.d. Banja Luka.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i, u skladu sa propisima Republike Srpske, dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Sjedište Banke je u Banjoj Luci, ulica Vase Pelagića 22. Na dan 31. decembra 2016. godine Banka ima centralu i poslovnice : Centar u Banjoj Luci i poslovnice Banke u Laktašima, Gradišci, Derventi, Brčkom, Bijeljini, Doboju, Prijedoru, Istočnom Sarajevu, Zvorniku, Novom Gradu, Tesliću, Prnjavoru, Palama, Tuzli, Bihaću, Cazinu, Gradačcu i Živinicama.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je imala 195 zaposlenih radnika (31. decembra 2015. godine: 182 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD**2.1. Izjava o usaglašenosti**

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje MF Banka a.d. Banja Luka, i sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("IFRS").

2.2. Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI

Inicijalna primjena novog Standarda i izmjena postojećih Standarda na snazi u tekućem finansijskom periodu

Sljedeći novi Standard i izmjene postojećih Standarda izdate od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde su stupili na snagu tokom tekućeg finansijskog perioda:

- IFRS 14 „Regulatorni odloženi računi“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IAS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja" – Inicijativa za objelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IFRS 11 "Zajednički aranžmani" – računovodstvo spajanja interesa u zajedničkim poslovima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji", IFRS 12 "Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima" i IAS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IAS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i IAS 41 "Poljoprivreda" – Poljoprivreda: biološka sredstva koja su predmet ubiranja (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),
- Izmjene IAS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i IAS 38 "Nematerijalna ulaganja" – Objašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine),

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)****2.2. Uticaj i primjena novih i revidiranih IFRS (nastavak)***Nove izmjene postojećih Standarda na snazi u tekućem finansijskom periodu (nastavak)*

- Izmjene IAS 27 "Pojedinačni finansijski izvještaji" – Kapitalni metod u pojedinačnim finansijskim izvještajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine), i
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2012. - 2014.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 5, IFRS 7, IAS 19 i IAS 34), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016. godine).

Usvajanje ovih izmjena postojećih Standarda nije imalo za rezultat značajnije promjene finansijskih izvještaja Banke.

Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda i novo tumačenje su bile izdati, ali nisu postale efektivni:

- IFRS 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IFRS 2 "Plaćanja akcijama" – Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja kacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmjene IFRS 4 "Ugovori u osiguranju", primjena IFRS 9 „Finansijski instrumenti“ sa IFRS 4 „Ugovori u osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine gdje se IFRS 9 „Finansijski instrumenti“ primjenjuju po prvi put),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" i IAS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (datum stupanja na snagu odgođen na neodređeno vrijeme, dok istraživački projekat metoda kapitala bude ustanovljen),
- Izmjene IAS 7 "Izvještaj o tokovima gotovine" – Inicijativa za objelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmjene IAS 12 "Porez na dobitak" – Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2017. godine),
- Izmjene IAS 40 "Investicione nekretnine" – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januar 2018. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2014. - 2016.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 1, IFRS 12 and IAS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene IFRS 12 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine, a izmjene IFRS 1 i IAS 28 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine), i
- IFRIC 22 "Transakcije u stranoj valuti i razmatranja unaprijed" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine).

IFRS 9 „Finansijski instrumenti“

IFRS 9, izdat u novembru 2009. godine, uvodi nove zahtjeve u pogledu klasifikacije i vrednovanja finansijskih sredstava. IFRS 9 je u oktobru 2010. godine dopunjen zahtjevima u vezi sa klasifikacijom i vrednovanjem finansijskih obaveza i prestankom priznavanja, a u novembru 2013. godine novim zahtjevima u vezi sa opštim računovodstvom zaštite (hedžinga). Sljedeća revidirana verzija IFRS 9 izdata je u julu 2014. godine da bi obuhvatila:

- a) zahtjeve u vezi sa umanjnjem vrednosti finansijskih sredstava i
- b) ograničene izmjene i dopune zahtjeva u vezi sa klasifikacijom i uvođenjem kategorije fer vrijednost kroz izvještaj o ostalom ukupnom rezultatu za mjerenje određenih jednostavnih dužničkih instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)****2.2. Uticaj i primjena novih i revidiranih IFRS (nastavak)***Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni (nastavak)*

Ključni zahtjevi IFRS 9 su:

- Sva priznata finansijska sredstva iz djelokruga IAS 39 Finansijski instrumenti: „Priznavanje i odmjeravanje“ moraju naknadno biti vrednovana ili po amortizovanoj vrednosti ili po fer vrednosti. Dužnički instrument koji se drži u okviru poslovnog modela koji ima za cilj naplatu ugovorenih novčanih tokova i ima ugovorene novčane tokove koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice se generalno odmjeravaju po amortizovanoj vrednosti na kraju narednog perioda. Dužnički instrumenti koji se drže u okviru poslovnog modela čiji se cilj postiže i naplatom ugovorenih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine, a čije ugovorne odredbe rezultuju novčanim tokovima na unaprijed utvrđene datume koji su prvenstveno plaćanja glavnice i kamate na neotplaćeni deo glavnice generalno se odmjeravaju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat. Svi ostali dužnički instrumenti i udjeli moraju se odmjeravati po fer vrednosti na kraju narednog perioda. Takođe, prema IFRS 9, ukoliko se instrument kapitala ne drži radi trgovanja, subjekt može donijeti neopozivu odluku pri početnom priznavanju da se takav instrument mjeri po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat, pri čemu se jedino prihod od dividendi priznaje u okviru bilansa uspjeha.
- U vezi sa odmjeravanjem finansijskih obaveza označenih za odmjeravanje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, IFRS 9 zahteva da iznos promene u fer vrednosti finansijske obaveze koja nastane usljed promjena kreditnog rizika te obaveze bude prikazan u ostalom ukupnom rezultatu, osim ako bi prezentacija efekta promjene kreditnog rizika obaveze u ostalom ukupnom rezultatu prouzrokovala ili uvećala računovodstvenu neusaglašenost u bilansu uspeha. Promene fer vrednosti obaveze koje nastaju usljed kreditnog rizika te obaveze naknadno se ne reklasifikuju na Izvještaja o dobitku i gubitku. Prema IAS 39, ceo iznos promene fer vrednosti finansijske obaveze označene za odmeravanje po fer vrednosti kroz Izvještaj o dobitku i gubitku, prikazuje se u okviru Izvještaja o dobitku i gubitku.
- U vezi sa umanjnjem vrijednosti finansijskih sredstava, IFRS 9 zahtijeva primjenu modela očekivanih kreditnih gubitaka za razliku od modela nastalih kreditnih gubitaka prema IAS 39. Model očekivanih kreditnih gubitaka zahtijeva da subjekt računovodstveno obuhvati očekivane kreditne gubitke i promjene u navedenim očekivanim kreditnim gubicima na svaki datum izvještavanja na način da odrazi promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja. Drugim rečima, više nije neophodno da se kreditni događaj desi prije priznavanja kreditnih gubitaka.
- Novi zahtjevi u vezi sa opštim računovodstvom zaštite (hedžinga) zadržali su tri vrste mehanizama računovodstva zaštite koje predviđa IAS 39. Ali, IFRS 9 je daleko fleksibilniji u pogledu vrsta transakcija podobnih za računovodstvo zaštite i proširuje vrste instrumenata koji ispunjavaju uslove za instrumente zaštite i vrste rizičnih komponenti nefinansijskih stavki koje su podobne za računovodstvo zaštite. Takođe, test efektivnosti je zamijenjen načelom 'ekonomskog odnosa'. Više se ne zahtijeva ni retrospektivna analiza efektivnosti.

Banka je tokom 2016. godine pokrenula proces uvođenja IFRS 9. Očekuje se u narednom periodu, da će proces obuhvatiti:

- niz edukacija na temu upoznavanja zaposlenih u Banci sa IFRS 9 i njegovim zahtevima,
- analiza razlika između postojećeg stanja i zahtijeva IFRS 9 u području klasifikacije i mjerenja,
- određivanje poslovnih modela,
- određivanje karakteristika ugovorenog toka novca,
- analiza razlika između postojećeg stanja i zahteva IFRS 9 u oblasti umanjjenja vrijednosti,
- analiza kvantitativnog uticaja IFRS 9 na bilanse,
- izrada funkcionalnih specifikacija za odgovarajuće aplikaciono rješenje, odnosno uvođenje odgovarajućeg softvera, i
- izrada metodologije umanjjenja vrijednosti prema poslovnim modelima Banke – izrada modela za izračunavanje rizičnih parametara za obračun očekivanih kreditnih gubitaka prema IFRS 9.

Kvantitativni uticaj prelaska na IFRS 9 će biti utvrđen tokom 2017. godine. Uticaj u oblasti umanjjenja vrijednosti zavisi od utvrđene metodologije za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka i primjene različitih parametara na bazi očekivanih kreditnih gubitaka.

Rukovodstvo Banke trenutno razmatra uticaj navedenih standarda i tumačenja na finansijske izveštaje Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***2.3. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), izuzev određenih finansijskih instrumenata koji su vrednovani po fer vrijednosti, što je detaljnije objašnjeno u računovodstvenim politikama u nastavku.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2016. godine koristila direktni metod izvještavanja o novčanim tokovima.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 uz finansijske izvještaje.

2.4. Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Finansijski izvještaji prezentovani su u konvertibilnim markama (u daljem tekstu: BAM) koja je i funkcionalna valuta. Vrijednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno).

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) provodi politiku kursa na principu valutnog odbora („Currency Board“) prema kojem je BAM vezan fiksno za EUR u odnosu 1 BAM = 0.51129 EUR, koji je korišten za 2016. i 2015. godinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Prihodi i rashodi od kamata i naknada**

Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u izvještaju o ukupnom rezultatu za sve instrumente koji donose kamatu po načelu obračunatih kamata primjenom metode efektivne kamatne stope, to jest, po stopi koja diskontuje procijenjene novčane tokove na neto sadašnju vrijednost tokom trajanja ugovora.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili uplate kroz očekivano trajanje finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je prikladno, kraći period, na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili finansijske obaveze. Prilikom računanja efektivne kamatne stope, Banka vrši procjenu gotovinskih tokova uzimajući u obzir sve uslove ugovora koji se odnose na finansijski instrument, ali ne uzimajući u obzir buduće kreditne gubitke.

Obračun uključuje sve naknade i provizije koje su ugovorne strane platile ili primile, a koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Takvi prihodi i rashodi prikazani su kao prihodi i rashodi od kamata u izvještaju o ukupnom rezultatu

Prihodi od kamata se priznaju isključivo za kredite i druge plasmane kod kojih ne postoje problemi u naplati, odnosno koji ne predstavljaju nekvalitetne (obezvrijeđene) plasmane. Obračuni potraživanja za kamate po kreditima i drugim plasmanima, kod kojih postoje problemi u naplati odnosno koji predstavljaju nekvalitetne (obezvrijeđene) plasmane, evidentiraju se u vanbilansnoj evidenciji, a priznaju se kao prihod perioda samo ako su naplaćeni.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u BAM po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan izvještaja o finansijskom položaju, preračunati su u BAM po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan. Potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u BAM po zvaničnom kursu na dan izvještaja o finansijskom položaju. Kursne razlike, nastale kao rezultat preračunavanja, knjižene su u korist prihoda ili na teret rashoda.

3.3. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja se evidentiraju po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.3. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja (nastavak)**

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja (nije bilo promene stopa amortizacije u odnosu na prethodnu godinu):

	<u>Stopa amortizacije</u>	<u>Vijek trajanja (godina)</u>
Kompjuterska oprema	25%	4
Putnički automobili	15.5%	6.5
Telefonske centrale	7%-10%	10 – 14.3
Namještaj	10%-12.5%	8 - 10
Građevinski objekti	1.3 %	77
Nematerijalna ulaganja	20%	5

Rukovodstvo Banke smatra da stope amortizacije realno odražavaju način očekivanog trošenja budućih ekonomskih koristi od korišćenja opreme i nematerijalnih ulaganja.

Amortizacija sredstava započinje kada ono postane raspoloživo za korišćenje, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno da sredstvo funkcioniše na način na koji to predviđa rukovodstvo Banke.

Oprema čiji je rok trajanja kraći od godinu dana ima tretman sitnog inventara i u cijelosti se otpisuje prilikom stavljanja u upotrebu.

3.4. Umanjenje vrijednosti stalne imovine

Na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju, Banka preispituje knjigovodstvene iznose svoje opreme i nematerijalnih ulaganja da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Banka procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadivi vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjeni nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadivog iznosa tog sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

Na dan 31. decembra 2016. godine, na osnovu procjene rukovodstva Banke, ne postoje indikacije da je vrijednost opreme i nematerijalnih ulaganja obezvrjeđena.

3.5. Finansijska imovina

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje se priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu, i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove. Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: krediti i potraživanja i finansijska imovina raspoloživa za prodaju. Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.5. Finansijska imovina (nastavak)***Metoda efektivne kamatne stope*

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda.

Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamate stope za dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju sastoji se od investicije u instrumente kapitala preduzeća i ostalih pravnih lica čije se akcije kotiraju na aktivnom tržištu i vode se po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda. Ulaganja za koja nije moguće realno utvrditi fer vrijednost se mjere po trošku. Dobici i gubici koji nastaju zbog promjene fer vrijednosti direktno utiču na kapital, odnosno na revalorizacione rezerve od investicija, sa izuzetkom umanjenja za imparitetne gubitke, kamate obračunate koristeći metod efektivne kamatne stope i dobit ili gubitak na monetarnu imovinu od kursnih razlika, koji se direktno priznaju u dobitak ili gubitak perioda. Kada se takva imovina prodaje, ili je izložena trajnom smanjenju vrijednosti, kumulativna dobit ili gubitak prethodno ostvaren u revalorizacionim rezervama za ulaganja je uključen u prihode i rashode perioda.

Fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju izraženih u stranoj valuti se određuje u toj valuti i preračunava se po važećoj kursnoj stopi na dan izvještaja o finansijskom položaju. Promjena u fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kursa i koja rezultira promjenom amortizovanog troška sredstva, priznaje se u izvještaju o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, dok se ostale promjene priznaju kao promjene u kapitalu.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili utvrdim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu, mogu se klasifikovati kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja se mjere po amortizovanom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope umanjeno za umanjenje vrijednosti. Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope.

Za svrhe određivanja amortizovane vrijednosti, odnosno poštene vrijednosti u skladu sa IAS/IFRS, koristi se ugovorena efektivna kamatna stopa, koja neto sadašnju vrijednost budućih gotovinskih tokova svodi na nominalnu vrijednost odobrenog kredita, umanjeno za izvršene otplate glavnice.

Kreditni se ugovaraju sa promjenljivom i fiksnom kamatnom stopom, a prema poslovnoj politici Banke. Kao instrumente za obezbjeđenja naplate potraživanja Banka uzima naloge, garancije, mjenice, hipoteku na nekretnine i zalogu na pokretne stvari, depozite i drugo.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju gotovinu u blagajni, novčana sredstva kod Centralne banke, novčana sredstva kod domaćih banaka i sredstva na deviznim računima kod domaćih i inostranih banaka i ostali depoziti sa dospijanjem manjim od tri mjeseca od datuma plasiranja.

Umanjenja finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, procijenjena je za indikatore umanjenja na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni buduću novčani tokovi investicije izmijenjeni.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.5. Finansijska imovina (nastavak)***Umanjenja finansijske imovine (nastavak)*

Za akcije koje ne kotiraju na berzi, a klasifikovane su kao raspoložive za prodaju, značajan ili produžen pad u fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegovog troška smatra se objektivnim dokazom umanjenja.

Za svu ostalu finansijsku imovinu, uključujući otkupive hartije od vrijednosti klasifikovane kao raspoložive za prodaju, i potraživanja po finansijskom zajmu, objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delinkvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik doći u stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Za određene kategorije finansijske imovine, kao što su potraživanja za plasirane kredite, sredstva za koja je procijenjeno da nisu umanjena, pojedinačno se naknadno procjenjuju za umanjenje na kolektivnoj osnovi. Objektivni dokaz umanjenja portfolija potraživanja mogao bi uključiti prethodno iskustvo Banke u naplati, kašnjenje u naplati nakon perioda dospelja, kao i promjene u nacionalnim ili lokalnim ekonomskim uslovima koji su u uzajamnoj vezi sa neizvršenjem potraživanja.

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke umanjenja direktno za svu finansijsku imovinu, osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervacija za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja, onda su ista otpisana na teret rezervacije za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrat iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduje u korist rezervacije za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervacije za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u izvještaju o dobitku i gubitku.

Sa izuzetkom hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, ako se, u narednom periodu, iznos gubitaka od umanjenja vrijednosti smanji, i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je umanjenje priznato, prethodno priznat gubitak umanjenja može se priznati kroz izvještaj o dobitku i gubitku u mjeri koja neće rezultovati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

Što se tiče hartija od vrijednosti - ulaganja raspoloživih za prodaju, gubici od umanjenja prethodno priznati kroz izvještaj o dobitku i gubitku se ne poništavaju kroz izvještaj o dobitku i gubitku. Bilo koje uvećanje u fer vrijednosti nakon gubitka umanjenja je priznato direktno u kapital.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Banka ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Banka nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

3.6. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju dugoročne i kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze su iskazane po amortizovanoj vrijednosti korištenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Banka ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.7. Porezi i doprinosi***Tekući porez na dobit*

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobiti prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske predviđaju mogućnost umanjenja poreske osnovice za iznose ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu za obavljanje vlastite proizvodne djelatnosti i za iznose plaćenog poreza na dohodak i doprinosa na lična primanja za više od 30 novozaposlenih radnika na kraju poslovne godine.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska potraživanja se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Indirektni porezi i doprinosi

Indirektni porezi i doprinosi uključuju doprinose koji padaju na teret poslodavca, porez na imovinu i različite vrste drugih poreza i doprinosa uključenih u okviru ostalih rashoda iz poslovanja.

3.8. Beneficije zaposlenima

U skladu sa domaćim propisima, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose državnim fondovima za socijalnu zaštitu i penziono osiguranje koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Pomenute obaveze uključuju plaćanje poreza i doprinosa u ime zaposlenih, u iznosu obračunatom u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima. Banka je takođe u obavezi da dio poreza i doprinosa iz bruto plata zaposlenih, u ime zaposlenih uplati na račun javnih fondova. Ovi doprinosi knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

U skladu sa zahtjevima IAS 19 "Naknade zaposlenima" Banka vrši aktuarski obračun rezervisanja kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih za otpremine. Banka je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremine u visini tri mjesečne plate ostvarene od strane zaposlenog.

Troškovi vezani za naknade prilikom odlaska u penziju utvrđuju se korišćenjem metoda kreditiranja projektovanih jedinica, sa aktuarskim odmjeravanjem koje se vrši na dan bilansa stanja.

3.9. Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na korisnika lizinga, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizlaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.9. Lizing (nastavak)***Banka kao davalac lizinga*

Prihod po osnovu operativnog lizinga (prihod od zakupa) priznaje se primjenom linearne metode tokom perioda trajanja lizinga. Indirektni troškovi nastali u pregovorima i ugovaranjem operativnog lizinga dodaju se knjigovodstvenom iznosu iznajmljenog sredstva i priznaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja lizinga.

Banka kao korisnik lizinga

Rate po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao trošak na linearnoj osnovi za vrijeme trajanja lizinga, osim kada postoji neka druga sistematska osnova koja bolje oslikava vremenski šablon trošenja ekonomskih koristi od iznajmljenog sredstva. Potencijalne naknade nastale na osnovu operativnog lizinga priznaju se kao trošak u periodu u kojem su nastale.

U slučaju kada se odobravaju lizing olakšice, one ulaze u sastav operativnog lizinga i priznaju se kao obaveza. Ukupna korist od olakšica priznaje se kao smanjenje troškova iznajmljivanja na linearnoj osnovi, osim kada postoji neka druga sistematska osnova koja bolje oslikava vremensku strukturu trošenja ekonomskih koristi od iznajmljenog sredstva.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan izvještaja o finansijskom položaju koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka opreme je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka opreme se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obezvrijeđenje vrijednosti sredstava

Na dan izvještaja o finansijskom položaju rukovodstvo Banke analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvrijeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Ipravka vrijednosti potraživanja

Banka procjenjuje na svaki izvještajni datum, da li postoji objektivni dokaz da je vrijednost finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava umanjena, tj. da li je sredstvo obezvrijeđeno. Banka vrši obračun obezvrijeđenja svojih potraživanja u skladu sa internom metodologijom koja je usaglašena sa zahtjevima IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ i IAS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ kao i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)***Ispravka vrijednosti potraživanja (nastavak)*

Rukovodstvo Banke vjeruje da nije potrebna dodatna ispravka vrijednosti potraživanja, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izvještajima.

Banka na kraju svakog mjeseca vrši rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu nenaplativosti, i to primjenjujući dvije metodologije:

- 1) metodologija za obračun navedenih rezervisanja zasnovana na IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“, a koja služi za interna i eksterna izvještavanja Banke,
- 2) metodologija za obračun navedenih rezervisanja koja je propisana od strane ABRS i služi isključivo za potrebe izvještavanja prema regulatoru (ABRS).

Prema IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ Banka vrši pregled kreditnog portfolija u cilju procjene ispravke vrijednosti i potrebnog rezervisanja na mjesečnom nivou. Kod uvrđivanja da li gubitke po osnovu potencijalnog obezvrjeđenja plasmana treba priznati u izvještaju o dobitku i gubitku, Banka procjenjuje da li postoje informacije/dokazi koji ukazuju na postojanje mjerljivog smanjenja procjenjenih budućih tokova gotovine na portfolio bazi, prije nego što je takve gubitke moguće identifikovati na nivou pojedinačnog plasmana.

Informacije koje mogu ukazati na gubitke po osnovu plasmana uključuju: kreditnu sposobnost dužnika, neredovnost i kašnjenje u izmirivanju obaveza, tržišne i ekonomske uslove na lokalnom nivou koji uslovljavaju kašnjenja u izmirivanju obaveza i slično. Procjene rukovodstva o obezvrjeđenju finansijskih plasmana u portfoliju Banke putem procjene budućih tokova gotovine se baziraju na stvarnim gubicima iz prošlosti, koji su realizovani na finansijskim sredstvima sa sličnim uzorcima obezvrjeđenja.

Banka vrši obračun impariteta za sve kredite/plasmane koji su u kašnjenju sa plaćanjem dužim od 90 dana. Banka priznaje imparitetni gubitak do iznosa nadoknadive vrijednosti kredita/plasmana vrednovanog po amortizovanoj vrijednosti.

Imparitetni gubitak je razlika između njegove sadašnje vrijednosti (amortizovane vrijednosti) i nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiiva vrijednost predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova od sredstava uvećanu za sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova od kolaterala i umanjenu za sadašnju vrijednost troškova naplate.

Priznavanje imparitetnog gubitka se vrši na teret izvještaja o dobitku i gubitku. Iznosi za koje je vrijednost kredita/plasmana umanjena po osnovu imparitetnog gubitka vode se preko računa ispravke vrijednosti.

Ukoliko se iznos imparitetnog gubitka smanjuje usljed događaja nastalih nakon njegovog inicijalnog priznavanja, ukidanje impariteta se vrši u korist izvještaja o dobitku i gubitku, ali ukidanje impariteta ne može da bude u iznosu većem od amortizovane vrijednosti koja bi bila na dan ukidanja da imparitet nije bio priznat.

Banka prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvrjeđenju za pojedinačno finansijsko sredstvo koje je pojedinačno značajno ili grupno za finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna. Ako Banka utvrdi da ne postoji objektivan dokaz o pojedinačnom obezvrjeđenju za finansijsko sredstvo, bilo da je značajno ili ne, to sredstvo se uključuje u grupu sredstava sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika i grupno procjenjuje obezvrjeđenje.

Prema Internoj metodologiji za obračun ispravki vrijednosti pojedinačno značajnom se smatra izloženost veća od 50 hiljada BAM. Izloženosti Banke koje predstavljaju ostala potraživanja predmet su individualne procjene zbog specifičnosti svakog pojedinačnog potraživanja. Postupak procjene obezvrjeđenja se vrši za sva potraživanja koja su Internom metodologijom definisana kao materijalno značajna. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumjevaju se iznosi veći od:

- 2.5% pojedinačnog potraživanja Banke od dužnika – fizičko lice, ali ne manje od 50 BAM, odnosno
- 2.5% pojedinačnog potraživanja Banke od dužnika – pravno lice, ali ne manje od 500 BAM.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)***Ispravka vrijednosti potraživanja (nastavak)*

Procjena individualno značajnih plasmana vrši se za pojedinačno značajne izloženosti (veće od 50 hiljada BAM) koje sa izmirenjem obaveza kasne više od 90 dana. Na bazi definisanih kriterija Sektor upravljanja rizicima pronalazi kandidate za individualnu procjenu. Nakon pregleda kandidata Sektor upravljanja rizicima predlaže kandidate kod kojih će se vršiti obračun ispravke vrijednosti na individualnoj osnovi, a ostatak kandidata se „vraća“ na portfolio procjenu i obračun ispravki vrijednosti.

Ovaj prijedlog Sektora upravljanja rizicima verifikuje Uprava Banke.

Pojedinačna ispravka vrijednosti se izračunava kao razlika između ukupne izloženosti i zbira diskontovanih novčanih tokova (iz redovne otplate i realizacije kolaterala) za tog klijenta/izloženost.

Svi krediti/plasmani za koje nije izračunata pojedinačna ispravka vrijednosti podliježu grupnoj procjeni i obračunu ispravke vrijednosti. Plasmani/klijenti razvrstani su u homogene grupe sa istim ili sličnim karakteristikama i podgrupe u zavisnosti od broja dana kašnjenja, pripadnosti segmentima (a unutar MSME segmenta po proizvodima).

Za sve izloženosti, koje podliježu grupnom obračunu ispravki vrijednosti, izloženost je podijeljena na pokriveni i nepokriveni dio. Nepokriveni dio plasmana se izračunava kao razlika između ukupne izloženosti i vrijednosti priznatog kolaterala. Internom metodologijom definisani su ponderi priznate vrijednosti kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala.

Portfolio ispravke vrijednosti izračunava se na način da se na nepokriveni iznos izloženosti primjeni % istorijskog obezvređenja definisan za tu grupu/podgrupu plasmana dobijenog migracijama u bonitentnim grupama za zadnje tri godine.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Banke vrši procjenu rizika i, u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Beneficije zaposlenima

Banka je angažovala ovlašćenog aktuaru da u ime Banke izvrši obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine na dan 31. decembra 2016. godine. Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine ovlašćeni aktuar je koristio sljedeće pretpostavke: projektovani rast zarada 4.5% godišnje, godine radnog staža za odlazak u penziju – 40 godina za muškarce i 35 godina za žene, projektovana fluktuacija zaposlenih na osnovu podataka o istorijskom kretanju zaposlenih u prethodnom periodu, zvanično objavljene stope mortaliteta iz okruženja, kao i ostali uslovi neophodni za ostvarivanje prava na otpremninu. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***5. PRIHODI PO OSNOVU KAMATA**

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Prihodi po osnovu kamata od:		
- stanovništva	13,166	11,501
- preduzeća	10,095	7,721
- neprofitne organizacije	21	24
- javnog sektora	1	47
- ostalo	62	64
Ukupno:	23,345	19,357

6. RASHODI PO OSNOVU KAMATA

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Rashodi po osnovu kamata od:		
- stanovništva	4,768	3,510
- kamate od bankarskih institucija za primljene kredite	1,000	1,816
- nebankarske finansijske institucije	971	1,434
- javnog sektora	203	235
- neprofitne organizacije	121	152
- preduzeća	110	120
- kamate na subordinirani dug	86	278
- banaka	-	49
- ostalo	38	30
Ukupno:	7,297	7,624

7. PRIHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Naknade po osnovu obavljanja platnog prometa u zemlji	1,961	1,538
Prihodi iz poslovanja sa devizama	737	544
Ostale naknade po kreditima (prijevremene otplate, opomene)	623	440
Naknade po vanbilansnim poslovima	302	194
Ukupno:	3,623	2,716

8. RASHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Naknade po osnovu kartičarskog poslovanja	208	253
Naknade Centralnoj banci BiH po osnovu usluga platnog prometa u zemlji	168	115
Naknade po osnovu kupoprodaje deviza	101	89
Naknade po osnovu obrade kredita	93	140
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	24	20
Ostale naknade i provizije	59	54
Ukupno:	653	671

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***9. OSTALI PRIHODI POSLOVANJA**

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Naplaćena otpisana suspendovana kamata	371	383
Ostali prihodi	242	131
Ukupno:	613	514

10. OSTALI RASHODI POSLOVANJA

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Bruto lična primanja	5,213	5,018
Ostale naknade, članovi Nadzornog odbora, Odbora za reviziju	91	93
Troškovi po osnovu stručnog obrazovanja i usavršavanja radnika	41	26
Troškovi zakupa nekretnina	740	841
Amortizacija	580	533
Troškovi PTT usluga	485	468
Troškovi obezbjeđenja imovine	412	418
Troškovi održavanja opreme/software	394	332
Troškovi materijala i usluga	324	289
Troškovi premije osiguranje Agenciji za osiguranje depozita	312	229
Naknade plaćene Agenciji za bankarstvo Republike Srpske	217	179
Troškovi poreza i doprinosa	165	167
Troškovi reklame i propagande	145	206
Troškovi službenog putovanja u zemlji i inostranstvu	95	26
Troškovi članarina	89	57
Troškovi reprezentacije	79	65
Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja opreme i drugi slični rashodi	29	26
Troškovi angažovanja drugih lica	11	7
Ostalo	696	402
Ukupno:	10,118	9,382

11. REZERVISANJE ZA POTENCIJALNE GUBITKE**a) Knjiženja na teret rashoda, neto**

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Sredstva kod drugih banaka	-	6
Kreditni plasirani komitentima	(5,960)	(2,518)
Potraživanja za kamate i ostala aktiva	(115)	(94)
Beneficije za zaposlene	1	75
Potencijalne i ugovorene obaveze	(22)	49
Ukupno:	(6,096)	(2,482)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***11. REZERVISANJA ZA POTENCIJALNE GUBITKE (nastavak)****b) Kretanja tokom godine na dugoročnim rezervisanjima za potencijalne gubitke i ugovorene obaveze**

	Sredstva kod drugih banaka	Kredit plasirani komitentima	Ostala aktiva	Beneficije za zaposlene	2016. i 2015. godina	
					Pote- ncijalne i ugovorene obaveze	Ukupno
Stanje, 1. januara 2015.	6	4,766	112	102	145	5,131
Otkup portfolia.	-	101	-	-	-	101
Izdavanja u toku godine	-	7,098	210	7	373	7,688
Ukidanje rezervisanja	(6)	(4,580)	(116)	(82)	(422)	(5,206)
Stanje 31. decembra 2015.	-	7,385	206	27	96	7,714
Izdavanja u toku godine	-	18,891	161	-	568	19,620
Ukidanje rezervisanja	-	(12,931)	(46)	(1)	(546)	(13,524)
Stanje 31. decembar 2016.	-	13,345	321	26	118	13,810

12. POREZ NA DOBIT

Trošak poreza na dobit može biti usklađen sa dobitkom iz izvještaja o dobitku i gubitku kako slijedi:

	Godina koja se završava	
	31. decembra 2016.	2015.
Dobit prije oporezivanja	3,436	2,472
Porez na dobit obračunat po stopi od 10%	344	247
Umanjenje poreza za isključene prihode	(624)	(1)
Poresko nepriznati troškovi od umanjenja vrijednosti kredita i ostale imovine	745	164
Poresko nepriznati ostali troškovi	10	22
Prenos poreskog gubitka iz ranijih godina	-	(186)
Ukupno porez na dobit	475	246
<i>Efektivna stopa poreza na dobit</i>	13.81%	9.95%

Poreske obaveze su navedene u poreskim prijavama Banke i prihvaćene su kao takve, ali mogu biti predmet kontrole poreskih vlasti u periodu od pet godina nakon njihovog prihvatanja. Uprava Banke nije upoznata sa bilo kakvim okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalne materijalne odgovornosti u tom pogledu ili osporavanja sačinjenih poreskih prijava poreza na dobit.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***13. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE**

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Novčana sredstva:		
- u BAM	2,530	2,082
- u stranoj valuti	2,225	3,553
Sredstva kod Centralne banke BiH u BAM:		
- Obavezna rezerva	22,262	13,370
- Žiro račun	21,934	37,679
Ukupno:	48,951	56,684

U skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi, Banka je dužna da održava i obračunava obaveznu rezervu na depozite (koji čine osnovicu za obračun obavezne rezerve) prema stanju na kraju svakog radnog dana u toku deset kalendarskih dana koji prethode periodu održavanja. Obavezna rezerva predstavlja zbir 10% ukupnih depozita sa dospeljećem do jedne godine i ukupnih depozita sa dospeljećem dužim od godinu dana. U osnovicu za obračun obavezne rezerve uključuju se obračunate kamate, naknade i provizije koje su dospjele za plaćanje.

Od 1. jula 2016. godine stupila je na snagu nova Odluka Centralne banke BiH kojom je definisana obaveza banke poslovnih banaka da na iznos sredstava preko obavezne rezerve plaća kamatu od 0.02%.

14. SREDSTVA KOD DRUGIH BANAKA

	Kamatne stope	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Sredstva kod drugih banaka:			
- inostranih banaka	0.00%-0.01%	1,523	938
- domaćih banaka		934	515
Ukupno:		2,457	1,453

15. KREDITI PLASIRANI KOMITENTIMA

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Kreditni do jedne godine	42,285	34,267
Kreditni preko jedne godine	122,176	103,561
Plaćene garancije u stranoj valuti	62	54
Kreditni preko jedne godine u stranoj valuti	-	981
Tekuća dospjeća dugoročnih kredita	60,465	48,889
	224,988	187,752
Minus: Ispravka vrijednosti kredita plasiranih komitentima	(13,345)	(7,385)
Ukupno:	211,643	180,367

Najveći dio kredita do jedne godine u BAM je tokom 2016. godine plasiran domaćim preduzećima i stanovništvu uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 2.00% do 15.50% godišnje. Kamatna stopa od 2.00% godišnje je odobravana klijentima koji su kao obezbjeđenje kredita imali 100% namjenski oročen depozit deponovan kod Banke, dok je najniža odobrena kamatna stopa stanovništvu iznosila 5.50% za plasmane do jedne godine. Plasmani do godinu dana obezbijeđeni sa mjenicama, jemcima kao i zaloga na pokretnoj imovini i hipotekama na nekretninama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***15. KREDITI PLASIRANI KOMITENTIMA (nastavak)**

Najveći dio kratkoročnih plasmana stanovništvu odnosi se na kredite za opštu potrošnju i prekoračenja po transakcionim računima, a najveći dio kratkoročnih plasmana plasiranih pravnim licima odnosi se na kredite za obrtna sredstva i održavanje tekuće likvidnosti.

Najveći dio kredita preko jedne godine u BAM su plasirani preduzećima i stanovništvu uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 2.00% do 15.50%, uvačani za šestomjesečni Euribor, na period do 5 godina u najvećem broju slučajeva do maksimalno deset godina, u pojedinačnim slučajevima, dok se kamatna stopa na ove plasmane kretala od minimalnih 2.00% do maksimalno 15.50% godišnje uvećana za šestomjesečni Euribor. Kamatna stopa od 2.00% odobravana je klijentima koji su kao obezbjeđenja kredita imali 100% namjenski oročen depozit kod Banke, dok je najniža odobrena kamatna stopa stanovništvu iznosila 2.50% takođe uz obezbjeđenje 100% namjenski oročen depozit deponovan kod Banke. Navedeni krediti su uglavnom obezbjeđeni kvalitetnim sredstvima obezbjeđenja kao što su hipoteka na nekretninama i zaloga na pokretnoj imovini. Banka je u toku 2016. godine odobravala kredite iz sredstva Investiciono Razvojne Banke Republike Srpske a.d. (IRB RS) na period duži od 10 godina u skladu sa pravilima IRB RS, do maksimalno 20 godina..

Najveći dio dugoročnih plasmana plasiranih stanovništvu odobreni su sa namjenom finansiranja opšte potrošnje, kupovine stambenih jedinica, izgradnje i adaptacije, dok je namjena dugoročnih plasmana pravnim licima bila finansiranje osnovnih sredstava, investicija i trajnih obrtnih sredstava.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke u kreditnom portfoliju u najvećem dijelu obuhvata komitente sa sjedištem na području grada Banja Luka (oko 15.20%) ukupnog portfolia banke, regije opštine Istočno Sarajevo (oko 8,4%), Derventske regije (6.9%), Prijedorke regije (oko 5.9%), Brčko distrikta (oko 5.6%) i Bjeljinske regije (oko 5.20%).

16. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Ulaganja u tuđe objekte	Građevinski objekti	Oprema u pripremi	Oprema	Ukupno oprema	Nematerijalna ulaganja
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2015.	278		2,438	1	2,717	930
Nabavke	28		248	1	277	64
Rashodovanja			(10)		(10)	-
Stanje, 31. decembar 2015.	306		2,676	2	2,984	994
Nabavke	8	4,834	202	(1)	5,043	57
Preknjiženje			6		6	(6)
Rashodovanja			(114)		(114)	(34)
Stanje, 31. decembar 2016.	314	4,834	2,770	1	7,919	1,011
Ispravke vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2015.	58		927	-	985	694
Amortizacija	59		384	-	443	90
Rashodovanja			(8)	-	(8)	
Stanje, 31. decembar 2015.	117		1,303	-	1,420	784
Amortizacija	60	36	386	-	482	98
Rashodovanja	-		(97)	-	(97)	(35)
Stanje, 31. decembar 2016.	177	36	1,592	-	1,805	847
Sadašnja vrijednost						
31. decembar 2015. godine	189		1,373	2	1,564	210
31. decembar 2016. godine	137	4,798	1,178	1	6,114	164

Na dan 31. decembra 2016. godine nekretnine, oprema su osigurani od uobičajenih rizika, i Banka nema tereta, niti zaloga nad svojim nekretninama i opremom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***17. OBRAČUNATA KAMATA I OSTALA AKTIVA**

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
U BAM:		
- Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	1,054	888
- Zalihe materijala	548	143
- Ostala potraživanja	403	325
- Potraživanja od Fonda solidarnosti RS	246	91
- Razgraničeni ostali troškovi	130	139
- Potraživanja za naknade i provizije	80	43
- Dati avansi	6	9
- Ostali plasmani	-	1
U stranoj valuti:		
- Razgraničena potraživanja za obračunate troškove	104	127
- Razgraničena potraživanja za obr.kamatu	-	1
- Avansi u stranoj valuti	11	11
- Ostala potraživanja u stranoj valuti	19	18
	<u>2,601</u>	<u>1,796</u>
Minus: Ispravka vrijednosti obračunatih kamata i ostale aktive	<u>(321)</u>	<u>(206)</u>
Ukupno:	<u><u>2,280</u></u>	<u><u>1,590</u></u>

18. DEPOZITI BANAKA

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Depoziti banaka do 12 mjeseci u stranoj valuti	-	1
Ukupno:	<u><u>-</u></u>	<u><u>1</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***19. DEPOZITI KOMITENATA**

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Depoziti po viđenju u BAM:		
- Vlada i vladine institucije	95	1,424
- Preduzeća	4,741	4,101
- Nebankarske finansijske institucije	9,859	10,408
- Stanovništvo	11,713	7,856
- Nefitne organizacije	1,095	1,830
- Strana lica	111	55
- Ostali komitenti	163	65
	<u>27,777</u>	<u>25,739</u>
Depoziti po viđenju u stranoj valuti:		
- Banke	-	1
- Preduzeća	678	349
- Nebankarske finansijske institucije	154	800
- Nefitne organizacije	173	73
- Stanovništvo	3,621	2,008
- Strana lica	525	1,387
- Ostalo	3	1
	<u>5,154</u>	<u>4,619</u>
Kratkoročni depoziti u BAM:		
- Vlada i vladine institucije	-	500
- Preduzeća	900	-
- Nebankarske finansijske institucije	18,547	21,470
- Stanovništvo	219	153
- Ostalo	30	-
	<u>19,696</u>	<u>22,123</u>
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti:		
- Nefitne organizacije		
- Stanovništvo	382	145
	<u>382</u>	<u>145</u>
Dugoročni depoziti u BAM:		
- Nebankarske finansijske institucije	17,088	7,045
- Vlada i vladine institucije	7,950	3,825
- Preduzeća	1,417	1,491
- Nefitne organizacije	2,627	2,620
- Stanovništvo	38,463	29,625
- Strana lica	50	50
- Ostali komitenti	700	800
	<u>68,295</u>	<u>45,456</u>
Dugoročni depoziti u stranoj valuti:		
- Strana lica	134	256
- Nebankarske finansijske institucije	1,565	2,738
- Preduzeća	2,427	1,547
- Nefitne finansijske organizacije	1,173	-
- Stanovništvo	71,804	60,107
	<u>77,103</u>	<u>64,648</u>
Ukupno:	<u>198,407</u>	<u>162,730</u>

Na depozite po viđenju u BAM i stranoj valuti pravnih lica i preduzetnika Banka obračunava kamatu po stopi od 0.00% do 1.50% na godišnjem nivou primjenjujući konformni metod obračuna kamate.

Na depozite po viđenju fizičkih lica po računima štednje po viđenju i transakcionim računima u BAM, EUR i USD, Banka obračunava kamatnu stopu od 0.10% na godišnjem nivou primjenjujući proporcionalni metod. Na depozite po viđenju fizičkih lica u ostalim valutama se ne obračunava kamata.

Na štedne uloge po viđenju-otvorena štednja u BAM i EUR, Banka obračunava kamatnu stopu u visini od 1.50% na godišnjem nivou primjenjujući konformni metod obračuna.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***19. DEPOZITI KOMITENATA (nastavak)**

Kratkoročni depoziti u BAM i EUR pravnih lica i preduzetnika su oročeni uz kamatnu stopu u rasponu od 0.00% do 5.07% na godišnjem nivou.

Na kratkoročne depozite fizičkih lica u BAM i EUR, Banka je u obračunu kamate primjenjivala kamatnu stopu od 0.60% do 1.80% na godišnjem nivou.

Na dugoročne depozite u BAM i EUR pravnih lica i preduzetnika Banka obračunava kamatnu stopu u rasponu od 2.80% do 3.80% na godišnjem nivou (neki od namjenskih depozita su instrumenti obezbjeđenja kredita i ugovoreni su kao beskametni depozit).

Na dugoročne depozite u BAM i EUR fizičkih lica Banka obračunava kamatnu stopu u rasponu od 3.00% do 4.20% na godišnjem nivou.

Banka na oročene depozite primjenjuje konformni metod obračuna kamate, a za namjenske depozite primjenjuje proporcionalni metod obračuna, a sve u skladu sa ugovorenim uslovima.

U zavisnosti od tržišnih uslova, kao i u slučajevima od posebnog značaja za Banku, Uprava banke može donijeti posebne odluke o primjeni veće kamatne stope do 1 procentnog poena u odnosu na kamatne stope utvrđene internim aktima.

20. OBAVEZE PO KREDITIMA

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
U BAM:		
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	3,450	3,576
- Fond stanovanja RS	6,549	5,141
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	2,881	3,061
Ukupno u BAM:	<u>12,880</u>	<u>11,778</u>
U stranoj valuti:		
- EFSE I	1,956	1,956
- EFSE II	-	5,867
- IFC	3,353	5,588
- EBRD	-	2,235
- ResponsAbility SICAV	-	3,260
Ukupno u stranoj valuti:	<u>5,309</u>	<u>18,906</u>
Ukupno dugoročni dio obaveza:	<u>18,189</u>	<u>30,684</u>
Tekuća dospjeća:		
- EFSE	1,956	5,867
- EBRD	-	2,235
- IFC	2,235	2,235
- RESPONSABILITY	-	3,260
- IRB	1,410	1,236
Ukupno tekuća dospjeća dugoročnih obaveza:	<u>5,601</u>	<u>14,833</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine ukupno stanje obaveza po osnovu kredita od fondova kojima upravlja Investiciono Razvojna Banka Republike Srpske iznosi 12,880 hiljade BAM.

Banka je potpisala ugovore sa ino kreditorima pod sljedećim uslovima:

- EFSE, Holandija, 18.03.2014.: iznos kredita 5 miliona EUR-a, period 3 godine, grejs period 1 godina, kamatna stopa EURIBOR plus maksimalna marža 4.50%,
- IFC, 30.09.2014.: iznos kredita 4 miliona EUR - a, period 4 godine, grejs period 1 godina, kamatna stopa EURIBOR plus maksimalna marža 4.75%,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***20. OBAVEZE PO KREDITIMA (nastavak)**

Sredstva primljenih kredita su namijenjena za finansiranje osnovnih sredstava, obrtnog kapitala, investicija, početnih poslovnih aktivnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika.

Posebni finansijski uslovi iz kreditnih ugovora

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa različitim kreditorima, Banka je obavezna da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Banke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje i određenim finansijskim uslovima.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je ostvarila sve zadate finansijske pokazatelje od kreditora, te nije imala kršenja ugovorenih finansijskih kovenanti.

21. SUBORDINIRANI DUG

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
EFSE , Luksemburg	6,845	-
KfW, Njemačka	-	3,912
Ukupno	6,845	3,912

Banka je 18. decembra 2013. godine potpisala ugovor sa KfW, Njemačka o subordiniranom kreditu u visini od 2 miliona EUR, na period od pet godina, uz jednokratni povrat i kamatnu stopu u visini od 7% godišnje. Svrha kredita je jačanje ukupnog kapitala Banke.

Svojim Rješenjem od 16. decembra 2013. godine, ABRS je dala saglasnost za uključanje subordiniranog duga u dopunski kapital Banke. Takođe, navedenim rješenjem ABRS je definisala da Banka u periodu od pet godina, a i nakon isteka roka od pet godina, ne smije vršiti otplatu navedenog subordiniranog duga, ako bi se tom operacijom kapital Banke smanjio ispod propisanog limita. Pored navedenog, ugovorom o subordiniranom kreditu sa KfW takođe je definisano da otplata dospjelih kreditnih obaveza prema navedenom ugovoru se ne može izvršiti ukoliko se narušava minimalna adekvatnost kapitala Banke, kao i bez pismene saglasnosti regulatora (ABRS).

Rješenjem broj: 03-125-1/16 od 4. februara 2016.godine ABRS je dala saglasnost da se finansijska sredstva iz subordiniranog duga u iznosu od 3.912 hiljada BAM Banka preusmjeri na poseban račun. Sredstva su isključivo namjenjena za kupovinu akcija Banke od strane navedenog kreditora. Dana 15. aprila 2016.godine sredstva su prenijeta na sescrow račun sa kog je KfW kasnije kupio akcije Banke od MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka (napomena 23).

Rješenjem broj 03-1515-3/16 od 7. oktobra 2016. godine ABRS je dala saglasnost za uključanje subordinisanog duga u dopunski kapital Banke u iznosu od 6,845 hiljada BAM.

Banka je 13. oktobra 2016.godine potpisala ugovor sa EFSE, Luksemburg o suborninisanom kreditu u visini od 6,845 hiljada BAM, na period od 6 godina, uz jednokratni povrat i kamatnu stopu od 6,2 %. Svrha kredita je jačanje ukupnog kapitala Banke.

Sredstva od strane kreditora uplaćena su na devizni račun Banke 21. oktobra 2016.godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***22. OSTALA PASIVA**

	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
U BAM:		
- Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	1,348	896
- Obaveze prema dobavljačima	172	157
- Ostale obaveze	671	515
- Razgraničeni prihodi	1,852	1,595
U stranoj valuti:		
- Obaveze prema dobavljačima	18	32
- Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	2,555	2,724
- Ostale obaveze	3	56
Ukupno:	6,619	5,975

Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu u BAM sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od 1,348 hiljada BAM najvećim dijelom se odnose na razgraničenu kamatu po oročenim depozitima (1,328 hiljada BAM) i manjim dijelom na razgraničenu kamatu po primljenim dugoročnim kreditima (20 hiljada BAM).

Razgraničeni prihodi u BAM sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od 1,852 hiljada BAM najvećim dijelom se odnose na unaprijed naplaćenu naknadu za obradu kredita plasiranih komitentima.

Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu u stranoj valuti sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od 2,555 hiljada BAM najvećim dijelom se odnose na razgraničenu kamatu po oročenim depozitima stanovništva (2,431 hiljadu BAM), i manjim dijelom na razgraničenu kamatu po osnovu obaveza po kreditima (38 hiljade BAM) i obaveza po osnovu subordiniranog duga (86 hiljada KM).

23. KAPITAL**Akcijski kapital**

Akcijski kapital Banke je formiran inicijalnim ulozima akcionara, i naknadnom dokapitalizacijom u novcu. Osnovni kapital Banke na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 40,841 hiljada BAM, i sastoji se od 408.410 akcija, nominalne vrijednosti od 100 BAM.

U toku 2016. godine došlo je do promjene strukture akcionara, i prema izvodu iz Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske, na dan 31. decembra 2016. godine, ona je bila sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	313,892	31,389	76,86
FMO, Holandija	47,259	4,726	11,57
KFW, Njemačka	47,259	4,726	11,57
	408,410	40,841	100,00

Akcionarska struktura na dan 31. decembra 2015. godine je bila sljedeća:

	Broj akcija	U hiljadama BAM	%
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	406,410	40,641	99,51
DUIF Mikrofin invest d.o.o. Banja Luka u ime i za račun OIF Mikrofin plus a.d. Banja Luka	2,000	200	0,49
	408,410	40,841	100,00

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***23. KAPITAL (nastavak)****Rezerve kapitala**

Rezerve za kreditne gubitke sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznose 62 hiljade BAM, i nastale su na osnovu Instrukcije Agencije za bankarstvo RS (ABRS), kojom je naloženo Banci, da na ovoj poziciji ostanu 62 hiljade BAM nedostajućih rezervi koje potiču iz početnog stanja 2010. godine, kada je bilo prelazak sa vrednovanja kreditnog portfolija Banke, u skladu sa regulatornim zahtjevima, na metodologiju vrednovanja, koja je zasnovana na punoj primeni IAS 39.

Rezerve kapitala u iznosu od 795 hiljada BAM nastale izdvajanjem sredstava iz dobiti za pokriće nedostajućih rezervi za period 2010. do 2012. godine po Odluci Skupštine broj: SK-52/2016 godine od 20. juna 2016. godine iskorištene su za pokriće gubitka iz ranijih godina.

24. ZARADA PO AKCIJI

	Za godinu koja se završava	
	31. decembra	
	2015.	2015.
Neto dobitak tekuće godine	2,961	2,226
Ponderisani broj akcija	408,410	312,813
Osnovna zarada po akciji (u BAM)	7.25	7.12

Obzirom da Banka nema potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije, Banka ne utvrđuje razrijeđenu zaradu po akciji.

25. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE**a) Platve i činidbene garancije i ostale preuzete neopozive obaveze**

	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015.
Platve garancije	6,144	2,886
Činidbene garancije	4,835	3,350
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	3,520	3,238
Neiskorištena prekoračenja po računima i kreditnim karticama	5,980	4,624
Ukupno	20,479	14,098

Najveći dio preuzetih neopozivih obaveza za nepovučene kredite se odnosi na neiskorištene okvire za finansijsko praćenje u visini od 3.488 hiljade BAM i neiskorištene revolving kredite u visini od 1.239 hiljada BAM i neiskorišteni overdraft u visini od 4,740 hiljada BAM.

Na dan 31. decembra 2016. godine rezerva za potencijalne gubitke po osnovu vanbilansnih stavki iznosi 118 hiljada BAM (31. decembar 2015. godine: 96 hiljada BAM, napomena 11 b).

b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka vodi 494 spora protiv lica u cilju naplate dospjelih potraživanja. Ukupna vrijednost tih sporova je 10,718 hiljada BAM. Rezerve za obezbjeđenje od potencijalnih gubitaka po ovom osnovu su u iznosu od 7,616 hiljada BAM.

Na dan 31. decembra 2016. godine protiv Banke su pokrenuto je šest sudskih sporova u vrijednosti 100 hiljada BAM. Imajući u vidu prirodu sporova, Uprava Banke je na prijedlog Odbora za procjenu postojanja rizika gubitaka u postupcima protiv banke donijela Odluku 27.12.2016. godine da će vršiti rezervisanje po ovim sudskim predmetima u iznosu od 2 hiljade BAM.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***25. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE (nastavak)****c) Usaglašenost sa zakonskim propisima**

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih različitih plasmana uskladi sa računovodstvenim standardima i propisima Republike Srpske koji su ustanovljeni od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je po svim pokazateljima bila usklađena sa računovodstvenim standardima i propisima Republike Srpske koji su ustanovljeni od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

26. ODNOSI SA POVEZANIM SUBJEKTIMA

Izveštaj o finansijskom položaju	U hiljadama BAM	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Sredstva:		
Potraživanja po osnovu plasiranih kredita rukovodstvu i zaposlenima Banke	2	466
- Drvex d.o.o. Laktaši	338	-
Unaprijed plaćeni troškovi osiguranja:		
- Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	2	56
Unaprijed plaćene licence:		
- MF Software d.o.o. Banja Luka	5	61
Obračunata kamata	1	2
Sredstva, ukupno	348	585
Obaveze:		
- Transakcioni računi rukovodstva Banke, NO i Uprava	792	859
- Ostala povezana fizička lica (članovi porodica NO i Uprave)	1,192	1,830
	1,984	2,689
Obaveze prema dobavljačima:		
- MF Software d.o.o. Banja Luka	14	24
- MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	-	4
Ostale obaveze:		
- Ostale obaveze (Drvex d.o.o. Laktaši)	5	-
	19	28
Obaveze za kamatu:		
- Povezana fizička lica (članovi porodica NO i Uprave)	73	141
	73	141
Stanje depozita povezanih pravnih lica:		
- MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	3,741	1,624
- DUIF Mikrofin Invest a.d. Banja Luka	-	110
- OIF Mikrofin plus a.d. Banja Luka	-	680
- MF Software d.o.o. Banja Luka	72	99
- Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	4,687	6,383
- Udruženje građana Mikrofin	827	890
- Zepter fond	5,500	-
- Profi nova a.d. Bijeljina	-	40
- Drvex d.o.o. Laktaši	162	-
- Ostali	5	10
	14,994	9,836
Obaveze, ukupno	17,070	12,684
Obaveze, neto	(16,722)	(12,099)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***26. ODNOSI SA POVEZANIM SUBJEKTIMA (nastavak)**

Izveštaj o dobitku i gubitku	U hiljadama BAM	
	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Prihodi		
Prihodi od naknada od povezanih pravnih lica:		
- MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	423	393
- Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	15	10
- MF SOFTWARE d.o.o. Banja Luka		1
- OIF Mikrofin plus a.d. Banja Luka	1	-
- Ostalo fizička lica	7	
-Ostalo	1	
- Drvex d.o.o. Laktaši	5	5
Prihodi po osnovu zakupa	50	-
Prihodi od kamata ostalih povezanih lica	22	22
Prihodi, ukupno	524	431
Rashodi		
Troškovi zakupa nekretnina– MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	(117)	(241)
Troškovi zakupa nekretnina – Drvex d.o.o. Laktaši	(16)	(16)
Troškovi zakupa nekretnina – Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	(51)	(51)
Troškovi zakupa softvera- MF SOFTWARE d.o.o. Banja Luka	(117)	(123)
Troškovi licenci - MF SOFTWARE d.o.o. Banja Luka	(62)	(57)
Troškovi osiguranja - Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	(143)	(100)
Troškovi kancelarijskog materijala	(3)	-
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	(33)	-
Intelektualne usluge	(129)	-
Troškovi stručnog obrazovanja	(1)	-
Rashodi od kamata od povezanih pravnih lica:		
- Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka	(167)	(210)
- DUIF Mikrofin Invest d.o.o. Banja Luka	-	(3)
- OIF Mikrofin plus a.d. Banja Luka	-	(15)
- Udruženje građana Mikrofin	(23)	(26)
- Rukovodstvo Banke	(23)	(25)
- Ostalih povezanih lica	(71)	(94)
- Zepter fond	(207)	-
Rashodi po osnovu naknada članovima Nadzornog odbora i rukovodstva Banke	(250)	(304)
Rashodi, ukupno	(1,413)	(1,265)
Rashodi, neto	(889)	(834)

27. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim i entitetskim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***27. PORESKI RIZICI (nastavak)**

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

28. TEKUĆA EKONOMSKA SITUACIJA I NJEN UTICAJ NA POSLOVANJE BANKE

U toku 2016. godine Banka je bila pod određenim uticajem globalne ekonomske i finansijske krize kao i osjetnog pada privredne aktivnosti u BiH. I pored značajnih kreditnih aktivnosti tokom 2016. godine, Banka nije imala problema sa likvidnošću.

Do sada, tekuća finansijska kriza je imala ograničen uticaj na finansijski položaj i performanse Banke, prije svega zahvaljujući internim politikama upravljanja rizicima i regulatornim ograničenjima. Banka je blagovremeno preduzela više mjera za sprečavanje pogoršanja rizika, kao što su:

- revidiranje politika i procedura odobravanja kredita, procjene kreditnog rizika, te upravljanja rizicima,
- prilagođavanje ponude proizvoda i usluga potrebama klijenata i strukturi raspoloživih izvora,
- odobravanje restrukturiranja kredita u cilju prilagođavanja plaćanja realnim izvorima klijenta,
- ponovno vrednovanje kolaterala prilikom reodobravanja i restrukturiranja kredita,

Banka pažljivo i na redovnoj osnovi prati kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni i devizni rizik. Očekuje se da će i likvidnost Banke u budućem periodu biti na zadovoljavajućem nivou.

Ekonomska situacija u zemlji verovatno će uticati na položaj određenih industrijskih grana, kao i na sposobnost nekih klijenata da servisiraju svoje kreditne obaveze što može imati uticaj na rezervisanja Banke za gubitke po osnovu obezvrjeđenja u 2017. godini, a zatim i na druga područja u kojima se od rukovodstva Banke očekuje da daje procjene, uključujući i procjenu vrijednosti sredstava obezbjeđenja i hartija od vrijednosti. Finansijski izvještaji Banke za 2016. godinu sadrže značajne računovodstvene procjene koje se odnose na gubitke usljed umanjenja vrijednosti imovine, procjenu vrijednosti sredstava. Banka će se u 2017. godini koncentrisati na upravljanje svojim finansijskim portfoliom u skladu sa promjenama u poslovnom okruženju.

29. PREUZETE OBAVEZE ZA ZAKUPNINE POSLOVNIH OBJEKATA

Minimalna zakupnina priznata kao trošak u toku godine koja je završila 31. decembra 2016. godine iznosi 740 hiljadu BAM (2015. godina 841 hiljada BAM).

Preuzete obaveze Banke po osnovu otkazivih ugovora o zakupu poslovnih objekata su sljedeće:

	35. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Ne duže od jedne godine	34	168
Duže od jedne godine ali kraće od pet godina	623	970
Duže od pet godina	-	-
Ukupno:	657	1,138

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI****30.1. Upravljanje finansijskim rizicima**

Banka je izložena različitim vrstama finansijskih rizika na osnovu svojih aktivnosti koje, između ostalog, uključuju analize, procjene, prihvatanje određenog stepena rizika ili kombinacije rizika, kao i upravljanje istim. Preuzimanje rizika se nalazi u osnovi finansijskog poslovanja, a operativni rizici su propratni efekti svakog posla. Banka ima cilj da postigne odgovarajuću ravnotežu između preuzetih rizika i povrata na ulaganja, i da svede na minimum potencijalne negativne efekte istih na finansijski rezultat Banke.

Politike upravljanja rizicima Banke koriste se za identifikovanje i analizu ovih rizika, za uspostavljanje odgovarajućih ograničenja i kontrola, za posmatranje rizika i poštovanje ograničenja na osnovu pouzdanih i ažurnih informacionih sistema. Banka redovno preispituje svoje politike i sisteme upravljanja rizicima da bi isti odgovarali promjenama na tržištu, promjenama proizvoda i novim najboljim praksama.

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima kako bi na vrijeme identifikovala, procijenila i pratila rizike kojima je izložena u svom poslovanju.

Struktura upravljanja rizicima organizovana je u skladu sa Zakonom o bankama i važećim Odlukama ABRs o minimalnim standardima upravljanja pojedinim vrstama rizika.

Nadzorni odbor

Odgovornost Nadzornog odbora Banke je da definiše strategiju upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke, kao i politiku upravljanja rizicima Banke, te da nadgleda rizike koje Banka preuzima u svojim aktivnostima.

Nadzorni odbor usvaja program, politike i procedure za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizikom. Nadzorni odbor treba da obezbijedi potpuno postupanje Banke u skladu sa definisanom strategijom i usvojenim politikama i procedurama.

Nadzorni odbor je, takođe, zadužen za rizike velike izloženosti (bilo kada je riječ o pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica), te odlučuje o odobravanju kreditnih zahtjeva za rizične proizvode banke (na preporuku KO banke) u pojedinačnom iznosu većem od 1,000 hiljada BAM i svih (na nivou klijenta ili grupe povezanih lica) preko 1,500 hiljada BAM. ukupne izloženosti (na nivou klijenta ili grupe povezanih lica).

Nadzorni odbor imenuje i razrješava članove Kreditnog odbora Banke.

Uprava Banke

Odgovornost Uprave Banke je da kreira, razvija i blagovremeno podnosi Nadzornom odboru prijedloge za donošenje programa, politika i procedura za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizicima.

Uprava Banke je odgovorna za sprovođenje definisane strategije upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, kao i politike upravljanja rizicima Banke.

Uprava Banke nadzire rad nižih nivoa rukovodstva i izvršilaca u Banci te kontroliše primjenu usvojenih politika i procedura. Uprava Banke najmanje kvartalno prati kretanja i vrši analizu upravljanja rizicima te redovno izvještava Nadzorni odbor. U slučaju da neke aktivnosti i rizici nisu u skladu sa definisanom politikom i strategijom, Uprava Banke je u obavezi da o tim slučajevima obavijesti Nadzorni odbor.

Kreditni odbor banke

Obaveza Kreditnog odbora Banke je da, u okvirima utvrđene kreditne politike Banke, donosi odluke o plasmanima preko 200 hiljada BAM do 1,000 hiljada BAM pojedinačne izloženosti, odnosno preko 300 hiljada BAM do 1,500 hiljada BAM izloženosti na nivou komitenta ili grupe povezanih lica. Donošenje odluke o plasmanima ispod iznosa koji su u nadležnosti Kreditnog odbora Banke je nadležnost Kreditnog odbora poslovnice ili lična nadležnost Šefa poslovnice.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.1. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)***Sektor upravljanja rizicima*

Uloga Sektora upravljanja rizicima je identifikacija, mjerenje, procjena i upravljanje rizicima koje je Banka preuzela u svom redovnom poslovanju. Obaveza Sektora upravljanja rizicima je davanje mišljenja u pisanoj formi za sve pojedinačne kreditne zahtjeve veće od 150 hiljada BAM. Mišljenje Sektora upravljanja rizicima je sastavni dio kreditnog prijedloga, odnosno predmeta koji se razmatra na Kreditnom odboru.

Rukovodilac Sektora upravljanja rizicima kao član Kreditnog odbora Banke i član Uprave nadležan za upravljanje rizicima imaju pravo veta kod odlučivanja o plasmanima koje razmatra Kreditni odbor Banke. Sektor upravljanja rizicima daje mišljenje o novim kreditnim proizvodima koji generišu rizik kao i ostalim oblastima koji generišu rizik.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) je identifikacija, mjerenje i upravljanje rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih i vanbilansnih pozicija, prije svega rizikom likvidnosti i kamatnim rizikom, definišući odgovarajuće limite rizika i mjere kojima se eliminiše negativan uticaj na profitabilnost.

Odbor za upravljanje plasmanima

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje plasmanima je da nadzire kvalitet plasmana Banke, proces monitoringa i efikasnosti upravljanja kreditnim rizikom, prati procese naplate u Službi za restrukturiranje kredita i Službi pravnih poslova i prinudne naplate i njihovo ostvarivanje u skladu sa poslovnim ciljevima Banke. Uloga odbora je praćenje kreditnog procesa po svim njegovim fazama da u slučaju identifikovanja uskog grla pripremi prijedlog Upravi Banke da se definišu mjere, aktivnosti i odgovorni na otklanjanju istih. Takođe vrše koordinaciju i strategijsko usmjeravanje procesa i aktivnosti između svih poslovnih funkcija u Banci koje su uključene u kreditni proces radi organizacije procesa u svim njegovim fazama uz postizanje zadatih ciljeva i planiranih vrijednosti uz redovne kontrole povezane sa ovim procesima. U nadležnosti ovog odbora je davanje saglasnosti za odstupanje od definisanih procedura naplate, kao i prijedloga za poboljšanje kvaliteta kreditnog portfolija.

Komisija za likvidnost

Komisija za likvidnost, sastavljena od tri člana, imenovana od strane NO Banke i to člana Uprave Banke, rukovodioca Sektora sredstava i transakcionih poslova i rukovodioca Sektora upravljanja rizicima, održava sastanke minimalno jednom mjesečno. Komisija za likvidnost prati i procjenjuje tekuću, dnevnu likvidnost na osnovu plana likvidnosti na određeni dan, koji Sektor sredstava i transakcionih poslova dostavlja na dnevnom nivou članovima Komisije i ostalim članovima Uprave Banke.

Na mjesečnom nivou komisija za likvidnost, analizira plan likvidnosti i njegovu realizaciju, predlaže mjere i definiše zadatke za potrebe održavanja likvidnosti Banke da bi izbjegla rizik negativnih efekata na finansijski rezultat Banke zbog nemogućnosti urednog izmirenja svojih tekućih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.1. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)***Sektor sredstava i transakcionih poslova*

Sektor sredstava i transakcionih poslova svoju ulogu upravljanja tekućom likvidnošću ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

- planiranje priliva i odliva novčanih sredstava na dnevnom nivou,
- praćenjem poslovnih promjena i stanja novčanih sredstava na računu rezervi kod CB BiH, na računima kod korespondentnih banaka u inostranstvu i u zemlji, kao i novčanih sredstava u gotovom novcu u domaćoj i stranoj valuti u trezoru i u blagajnama Banke,
- pribavljanje nedostajućih sredstava ili plasiranje viška likvidnih sredstava na finansijskim tržištima,
- prati velike pojedinačne odlive/prilive sredstava deponata, prati isplate kredita, a sve u cilju održavanja devizne pozicije, ročne strukture i ispunjenja svih dospjelih obaveza na vrijeme,
- analizu strukture i ročnosti depozita preduzimajući aktivnosti ponovnog ugovaranja ročnosti dospjelih depozita,
- održava i izdvaja zakonsku obaveznu rezervu kao minimalan iznos sredstava izdvojenih na računu rezervi kod CB BiH,
- priprema dnevne, mjesečne i šestomjesečne planove likvidnosti kao metod procjene buduće likvidnosti,
- interno i eksterno izvještavanje o kretanju likvidnosti.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju jesu kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.

30.2. Kreditni rizik

Banka preuzima na sebe kreditni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat Banke usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik predstavlja najznačajniji rizik za poslovanje Banke koja iz tog razloga upravlja svojom izloženošću kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku nastaje prije svega na osnovu aktivnosti kreditiranja, tj. odobravanja kredita. Kreditni rizik je takođe prisutan kod vanbilansnih finansijskih instrumenata, kao što su garancije i nepovučene kreditne linije.

Kreditni rizik podrazumijeva rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik obuhvata:

- Rizik neizvršenja („default risk“) – rizik od gubitka koji može nastupiti ukoliko dužnik ne izmiri svoju obavezu prema Banci;
- Rizik promjene kreditnog kvaliteta aktive („downgrade risk“) – rizik od gubitka Banke koji može nastati ukoliko dođe do pogoršanja nivoa rizičnosti dužnika (pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika) na pozicijama aktive koje se vode u kreditnom portfoliju;
- Rizik promjene vrijednosti aktive – rizik od gubitka Banke koji može nastati na pozicijama aktive koje se vode u kreditnom portfoliju ukoliko dođe do smanjenja tržišne vrijednosti u odnosu na vrijednost po kojoj je aktiva kupljena;
- Rizici izloženosti – rizici koji mogu proisteći po osnovu izloženosti Banke prema jednom licu, grupi povezanih lica ili licima povezanim sa Bankom.

Banka kreditnim rizikom upravlja provođenjem strategije kreditiranja koja je usmjerena prema preduzetnicima, malim i srednjim preduzećima (SME) i disperziji rizika.

Banka kreditnim rizikom upravlja tako što u skladu sa svojom politikom kreditiranja odobrava standardizovane kreditne proizvode. Kreditni proizvodi i njihove osnovne karakteristike u pogledu iznosa, roka, kamatne stope, naknade te obaveznog obezbjeđenja definisani su Katalogom kreditnih proizvoda. Sektor upravljanja rizicima uključen je u definisanje kreditnih proizvoda i njihovu ocjenu sa stanovišta rizika. Nivoi odlučivanja definisani Poslovníkom o radu kreditnih odbora nadležni su za donošenje odluka u slučajevima odobravanja standardnih proizvoda i pod standardnim uslovima, a svako odstupanje od definisanih standarda zahtijeva odlučivanje na višem nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.2. Kreditni rizik (nastavak)**

Banka je Kreditnim priručnikom, Pravilnikom o dokumentovanju kreditnih aktivnosti i odlaganju/čuvanju kreditne dokumentacije, kao i Uputstvom za izradu kreditne analize, jasno definisala način obrade kreditnih proizvoda, potrebnu dokumentaciju za pojedine tržišne segmente, korake kreditnog procesa kao i organizacione dijelove i pojedinačne izvršioce odgovorne za njihovo sprovođenje. Navedenim dokumentom propisani su svi obrasci koji se koriste u toku obrade i praćenja kredita kao i način i obrasci kreditne analize za ocjenu kreditne sposobnosti (boniteta) u zavisnosti od pripadnosti tržišnom segmentu (COR i PUB, SME i Retail). Banka odobrava kredite u skladu sa definisanim procedurom odobravanja kredita, a na osnovu procjene kreditne sposobnosti dužnika i instrumenata obezbjeđenja. Analiza kreditne sposobnosti dužnika mora biti prezentovana u dokumentu „Analiza“ koji sadrži i kreditni prijedlog na osnovu kojeg se donosi odluka o plasmanu. Kreditne odluke se donose na osnovu definisanih limita za pojedinačne izloženosti i definisanih limita ukupne izloženosti klijenta odnosno grupe povezanih lica. U Banci postoji 5 nivoa ovlaštenja za odobrenje plasmana od kojih je najviši Nadzorni odbor Banke, a najniži lična nadležnost šefa poslovnice. Obrada kreditnih zahtjeva za SME i Retail tržišni segment vrši se decentralizovano u poslovnicama Banke. Obrada svih kreditnih zahtjeva od prijema zahtjeva za kredit do plasmana kredita obavlja se kroz aplikativni kreditni modul prilagođen potrebama Sektora tržišta (Front office).

Uputstvom za naplatu i upravljanje problematičnim plasmanima, kao i Politikom monitoringa, definisan je način praćenja i monitoring postojećih plasmana kao i nadležnosti i odgovornosti za sprovođenje aktivnosti naplate. Navedenim uputstvom Banka je definisala način sprovođenja dnevnog i mjesečnog monitoringa naplate u okviru kojeg se realizuju i određeni koraci upravljanja problematičnim plasmanima.

Da bi se na kvalitetan, sistematski i pregledan način upravljalo portfoliom u kašnjenju, internim procedurama su definisana dva dokumenta i to: „Dosije neuredne otplate“ i „Strategije naplate“. „Dosije neuredne otplate“ predstavlja izvještaj koji daje pregled već izvršenih aktivnosti po kreditima u kašnjenju preko 30 dana i vodi se sve dok se obaveze po kreditu ne izmire u potpunosti. Kreditni službenici su u obavezi da vode dosije neuredne otplate i hronološki evidentiraju sve aktivnosti koje su poduzete u cilju naplate potraživanja. Vođenje ovog obrazca je softverski podržano u okviru kreditnog modula koji koristi Front office. „Strategije naplate“ je izvještaj koji daje dinamički pregled aktivnosti koje će biti preduzete u cilju naplate potraživanja, odnosno dogovorenu strategiju naplate.

Banka od kraja 2010. godine u svojoj organizacionoj strukturi ima Sektor upravljanja rizicima koji obavlja poslove mjerenja i kontrole rizika, a od novembra 2011. godine obavlja i poslove procjene kreditnog rizika odnosno ocjenu boniteta klijenata i formiranje mišljenja Sektora upravljanja rizicima koje se prezentuje na Kreditnom odboru prilikom donošenja odluke o plasmanu.

Banka je izmjenama u svojoj organizacionoj strukturi početkom 2011. godine izvršila izuzimanje poslova knjigovodstva kredita, isplate kredita i ostalih poslova kreditne administracije od kreditnih službenika i formirala poseban sektor koji se bavi ovim poslovima čime je razdvojila obavljanje nespojivih poslova i smanjila rizik. Posljednjim organizacionim izmjenama ove poslove obavlja služba za podršku.

Gubici od umanjenja vrijednosti i politika rezervisanja

Banka procjenjuje rizik mogućih gubitaka usljed pogoršanja kreditne sposobnosti dužnika. Kreditni rizik obuhvata rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da pravovremeno ispune svoje obaveze bilo da je malo vjerovatno da će ih izmiriti iz svojih primarnih izvora, bilo da je u kašnjenju više od 90 dana.

Obezvrjeđeni plasmani su plasmani kod kojih je utvrđen objektivni dokaz obezvrjeđenja. Pod objektivnim dokazom obezvrjeđenja se podrazumijevaju događaji koji uslovljavaju mjerljivo umanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine.

Pojedinačno obezvrjeđena sredstva su ona sredstva za koja je pojedinačno procijenjeno da su obezvrjeđena i za koja su priznati procijenjeni gubici. Iznos gubitka utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti budućih tokova gotovine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.2. Kreditni rizik (nastavak)***Gubici od umanjenja vrijednosti i politika rezervisanja (nastavak)*

Obračunati iznos obezvrjeđenja bilansne aktive Banka evidentira na teret rashoda, a u korist ispravki vrijednosti te aktive, a obračunati iznos vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki evidentira se na teret rashoda, a u korist rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni.

Grupna procjena obezvrjeđenja se vrši za plasmane koji ne pripadaju grupi individualno značajnih plasmana.

Za svrhu grupne procjene plasmani se grupišu u homogene grupe u pogledu kreditnog rizika u skladu sa Internom metodologijom Banke za obračun ispravki vrijednosti.

Budući tokovi gotovine za homogene grupe plasmana određuju se na osnovu raspoloživih istorijskih podataka, uglavnom podataka o kašnjenju u izmirenju obaveza, a uzimaju se u obzir i tokovi koji će izvjesno nastati realizacijom sredstava obezbjeđenja.

Kolaterali

U skladu sa standardnim principima kreditnog poslovanja, Banka u svrhu obezbjeđenja plasmana zahtijeva kolateral koji treba pokriti rizik nemogućnosti klijenta da izvrši ugovorene obaveze.

Kolaterali koje Banka najčešće koristi kao instrumente obezbjeđenja su:

- mjenice,
- nalozi,
- izjava o zapljeni (administrativna zabrana),
- solidarni dužnik,
- solidarni jamac/jemac platac,
- zalog na nepokretnu imovinu-hipoteka,
- zalog pokretnih stvari
- zalog HOV,
- zalog novčanih sredstava (depozit/štedni ulog),
- polisa osiguranja,
- garancije Garantnog Fonda RS.

Banka zadržava pravo da zatraži i bilo koju drugu vrstu instrumenta obezbjeđenja koju smatra neophodnim.

Problematicni plasmani

Pod problematicnim plasmanima (status NPL/“non performing loans“) podrazumijevaju se plasmani sa kašnjenjem preko 90 dana i materijalno značajnim kašnjenjem. Po kategorizaciji to su plasmani u C, D i E kategoriji. Plasmani u kategoriji B i kašnjenjem manjim od 90 dana ne smatraju se NPL plasmanima, ali predstavljaju aktivu sa posebnom napomenom.

Banka vrši klasifikaciju klijenta u skladu sa Internom metodologijom obračuna ispravke vrijednosti prema danima kašnjenja i podacima o migracijama plasmana po bonitetnim grupama, kao i klasifikaciju klijenta prema Odluci ABRS o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom i klasifikacija aktive. Prema navedenoj Odluci ABRS svi klijenti se klasifikuju u 5 kategorija i to: A, B, C, D i E kategoriju.

Upravljanje problematicnim plasmanima je centralizovano i organizovano kroz rad posebne Službe za restrukturiranje kredita. Ova služba je osnovana u aprilu mjesecu 2013. godine sa ciljem kvalitetnijeg upravljanja problematicnim plasmanima.

Ova služba je nadležna za reprogram i restruktuiranja svih plasmana uz obavezno mišljenje Sektora upravljanja rizicima. Kada ova služba iscrpi sve mogućnosti naplate predlaže Odboru za upravljanje plasmanima/Kreditnom odboru Banke donošenje odluke o pokretanju sudskog spora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.2. Kreditni rizik (nastavak)***Problematicni plasmani (nastavak)*

Uputstvom o naplati i upravljanju problematičnim plasmanima Banka je decidno propisala poslove preuzimanja, praćenja i naplate svih problematičnih plasmana za sve tržišne segmente. U nadležnost Službe za restrukturiranje, kredit (plasman) prelazi kada je ispunjen sljedeće uslove:

1. Krediti koji su u kašnjenju 90 i više dana uz uslov da su dospjele obaveze veće od iznosa anuiteta;
2. Klijenti koji nisu izmirili svoje obaveze u roku od 30 dana od dospelja cjelokupnog iznosa overdrafta/revolvinga;
3. Kreditne kartice koje su u kašnjenju 90 i više dana;
4. Sve vrste garancija gdje je Banka izvršila plaćanje, a dospjela obaveza nije izmirena u roku od 30 dana od datuma plaćanja Banke po garanciji.

Klijenti koji su ispunili gore navedene uslove prenose se u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita pod pretpostavkom da je moguće kroz program restrukturiranja i reprograma strukturirati klijentova zaduženja na način da ih klijent može redovno servisirati. Ukoliko ne postoje nikakve mogućnosti servisiranja, u bilo kom iznosu, klijent i njegova zaduženja se ne prenose u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita već direktno na Službu pravnih poslova radi pokretanja sudskog postupka.

Prenos u Službu za restrukturiranje kredita se radi na način da se početkom svakog mjeseca iz Sektora tržišta generiše spisak kredita kod kojih su na zadnji dan u prethodnom mjesecu ostvareni uslovi za prebacivanje u Službu za restrukturiranje kredita. Spisak treba obuhvatiti sva zaduženja klijenta, te zaduženja povezanih lica bez obzira što nisu u kategorijama kašnjenja koja definišu prenos (po osnovu vlasničke i rodbinske povezanosti), a koja utiču na kreditnu sposobnost i mogućnost otplate. Sektor tržišta može dati prijedlog za odlaganje prenosa klijenata u Službu za restrukturiranje kredita, maksimalno 30 dana ukoliko ima dogovor sa klijentom da će izvršiti uplatu ili reprogramirati obaveze. Ukoliko u roku od 30 dana klijent ne izvrši uplatu ili njegove obaveze ne budu reprogramirane klijent prelazi u nadležnost Službe za restrukturiranje kredita. Odluku o odlaganju prenosa u Službu za restrukturiranje kredita donosi Odbor za upravljanje plasmanima nakon sagledavanja prijedloga iz Sektora tržišta. Konačan, usaglašen sa poslovnica, spisak kredita za prenos u Službu restrukturiranja treba biti sastavljen u 3 primjerka i potpisan od strane pomoćnika direktora. Jedan primjerak se dostavlja Službi za restrukturiranje kredita, jedan Službi podrške tržištu, a treći se arhivira u Sektoru tržišta. Konačan spisak kredita za prenos u elektronskoj formi se dostavlja svim šefovima poslovnica.

Na osnovu ovog spiska klijenata vrši se prenos predmeta iz poslovnice u Službu za restrukturiranja kredita, te zaduženje zaposlenog u Službi za restrukturiranje kredita za navedene predmete u sistemu. Ova aktivnost zaduženja u sistemu podrazumjeva da se u podršci, zaključno sa sedmim radnim danom u mjesecu, za sve partije sa spiska vrši dodjeljivanje back - up referenta iz Službe za restrukturiranje kredita u bankarskoj aplikaciji.

Zaposleni u Službi za restrukturiranje kredita treba da:

Zaprime kreditni fajl od kreditnog službenika u roku od 15 dana od dana zaduženja. Postupaju po preuzetim predmetima u što kraćem roku. Zaposleni u Službi za restrukturiranje kredita nadležan za klijenta obavezan je nastaviti voditi pregled aktivnosti i mjera koje poduzima na konkretnim partijama, kroz ažuriranje strategija u front aplikaciji. Čak i ako se krediti uredno servisiraju, zaposleno lice u Službi za restrukturiranje kredita nadležno za klijenta je dužno vršiti redovan kvartalni monitoring klijenta. Zaposleni u Službi za restrukturiranje kredita imaju na raspolaganju sve mjere u cilju rješavanja problema kašnjenja koje podrazumjevaju agresivnu naplatu, reprogram postojećih zaduženja, restrukturiranje obaveza, otvaranje novih zaduženja na glavnog dužnika ili ostale učesnike.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije svojim komitentima, po osnovu kojih Banka ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama.

Na ove izloženosti Banka primjenjuje iste procedure monitoringa i naplate kao za kreditne plasmane.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.2. Kreditni rizik (nastavak)***Pokrivenost kolateralima i drugima oblicima obezbjeđenja*

Banka za većinu svojih plasmana zahtijeva sredstva obezbjeđenja. Iznos i tip zahtijevanog obezbjeđenja zavisi od tržišnog segmenta kojem klijent pripada, tipa odnosno vrste proizvoda koji se odobrava te procijenjenog kreditnog rizika za svakog pojedinačnog komitentata.

Procjena fer vrijednosti instrumenata obezbjeđenja je zasnovana na vrijednosti instrumenata obezbjeđenja procijenjenog u trenutku zaduživanja. U skladu sa poslovnom politikom i internim procedurama Banke utvrđuje se potrebna fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja, način i rok njene ponovne procjene.

Rukovodstvo prati tržišnu vrijednost sredstava obezbjeđenja i traži dodatna sredstva obezbjeđenja u skladu sa ugovorima i ukoliko se procjeni da je potrebno. Banka uzima u obzir vrijednost sredstava obezbjeđenja prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravki vrijednosti plasmana.

	Godina koja je završila 31. decembra	
	2016.	2015.
Kreditni osigurani posebnim depozitom	2,435	1,515
Kreditni osigurani nekretninama	81,686	80,760
Kreditni osigurani drugim kolateralom	141,400	105,477
Ukupno:	225,161	187,752

30.2.1. Rizik koncentracije

U cilju boljeg upravljanja i kontrole kreditnog rizika Banka je uspostavila adekvatne i oprezne limite u odnosu na kapital Banke, minimalno u skladu sa Odlukom ABRS o minimalnim standardima za upravljanje koncentracijom rizika i to:

Ukupno izlaganje kreditnom riziku Banke prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica ne smije da pređe iznos od 40% iznosa osnovnog kapitala koje predstavljaju najveće ukupno dozvoljeno izlaganje kreditnom riziku (NIKR). Banka može da dostigne NIKR prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica samo ako osigura njegovu sljedeću strukturu i ograničenja:

- izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica koje nije pokriveno kolateralom ne smije biti veće od 5% iznosa osnovnog kapitala Banke,
- izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica koje prelazi 5% do najviše 25% iznosa osnovnog kapitala mora biti pokriveno kolateralom,
- izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica koje prelazi 25% iznosa osnovnog kapitala Banke do iznosa (NIKR) mora biti pokriveno kvalitetno naplativom zalogom čija vrijednost, utvrđena pouzdanim i stabilnim cijenama, prelazi iznos tog izlaganja Banke,
- ukupno izlaganje Banke kreditnom riziku u potencijalnim vanbilansnim obavezama prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica, osim garancija za dobro izvršenje posla, ne smije da pređe iznos od 20% iznosa osnovnog kapitala Banke.

Zbir velikih izlaganja Banke (veliko izlaganje Banke je svako ukupno izlaganje Banke kreditnom riziku prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica koje prelazi 15% osnovnog kapitala Banke) uključujući i sve NIKR ne smije da bude veće od 300% iznosa osnovnog kapitala Banke.

Zbir svih izlaganja Banke kreditnom riziku u potencijalnim vanbilansnim obavezama, osim garancija za dobro izvršenje posla, ne smije biti veće od 300% iznosa osnovnog kapitala Banke.

Internim politikama i procedurama Banke utvrđeni su limiti, odnosno koncentracija plasmana po pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom.

Sektor za upravljanje rizicima prati i mjeri, te u saradnji sa Službom računovodstva i izvještavanja i poslovne podrške izvještava nadležne odbore Banke o izloženostima riziku izloženosti prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.2. Kreditni rizik (nastavak)****30.2.1. Rizik koncentracije(nastavak)**

Na dan 31. decembra 2016. godine Banka je usaglašena sa svim ograničenjima propisanim od strane ABRS i ugovorenim sa kreditorima, u vezi sa koncentracijom rizika.

Koncentracija rizika po klijentima

Na dan 31. decembra 2016. godine najveća izloženost prema pojedinačnom klijentu, prije uzimanja u obzir instrumenata osiguranja, iznosi 2,499 hiljada BAM, što čini 1,11% ukupne izloženosti kreditnom riziku (31. decembar 2015. godine: 2,763 hiljada BAM).

Koncentracija kreditnog rizika po geografskom području

U toku 2016. godine kreditni porfolio Banke je većinom bio koncentrisan na područje Republike Srpske i grada Banja Luka, te je primjetano povećanje učešća klijenata sa područja grada Banja Luka sa 19.07% ukupnog portfolija u 2015. godini na 22.70% ukupnog portfolija na kraju 2016. godine.

Koncentracija kreditnog rizika po granama industrije

Banka ima diverzifikovani portfolio koji pokriva različite industrije:

	31. decembar		31. decembar	
	2016.	U %	2015.	U %
Građevinarstvo	17,099	8%	12,155	6%
Trgovina	32,770	15%	27,540	15%
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	6,738	3%	3,664	2%
Poljoprivreda	8,033	4%	7,979	4%
Proizvodnja, rudarstvo i industrija	29,233	13%	21,812	12%
Transport, skladištenje, PTT komunikacije	16,395	7%	10,911	6%
Finansije	746	0%	380	0%
Trgovina nekretninama	872	0%	691	0%
Administracija, druge javne usluge	-		-	0%
Ostalo (stanovništvo)	113,102	50%	102,620	55%
Ukupno:	224,988	100%	187,752	100%

Na dan 31. decembra 2016. godine, a u odnosu na isti period 2015. godine, povećana je koncentracija kredita u sektoru građevinarstva za 2%, usluga, turizma, ugostiteljstva i proizvodnje, rudarstva i industrije, transporta, skladištenja i PTT komunikacija za 1.00% a smanjena u okviru stanovništva, koje obuhvata fizička lica i preduzetnike, za 5.00% , dok je učešće ostalih grana industrije uglavnom ostalo na istom nivou.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.2. Kreditni rizik (nastavak)****30.2.1. Rizik koncentracije (nastavak)****Koncentracija kreditnog rizika po vrstama kredita**

Banka redovno prati i diverzifikuje plasirane kredite po vrstama kredita.

	31. decembar 2016.	U %	31. decembar 2015.	U %
Kreditni po transakcionim računima	26,045	12%	19,744	11%
Potrošački krediti	66,080	29%	58,004	31%
Kreditni za obrtna sredstva	55,705	25%	37,343	20%
Investicioni krediti	65,464	29%	57,918	31%
Stambeni krediti	8,479	4%	7,373	4%
Plaćanja po garancijama	555	0%	554	0%
Ostali krediti, kupljeni kratkoročni plasmani-faktoring	2,660	1%	6,816	3%
Ukupno:	224,988	100%	187,752	100%

Na dan 31. decembra 2016. godine, a u odnosu na isti period 2015. godine, smanjena je koncentracija potrošačkih kredita za 2%, investicionih za 2%, ostalih kredita za 3%, a povećana koncentracija kredita po transakcionim računima za 2% i kredita za obrtna sredstva za 5%. Učešće ostalih vrsta kredita je uglavnom ostalo na istom nivou.

Kvalitet kredita i vanbilansa po ABRS kategorijama (kvalitet portfolija)

U skladu sa Odlukom ABRS, Banka vrši klasifikaciju plasiranih kredita prema broju dana kašnjenja u otplati kredita.

31. decembar 2016.	Kategorija					Ukupno
	A	B	C	D	E	
Kreditni klijentima						
- kratkoročni	36,143	2,434	256	22	6	38,861
- dugoročni	144,732	23,805	3,446	955	383	173,321
- dospjeli	1,254	682	587	912	8,816	12,251
- plaćene garancije	-	-	-	-	555	555
Ukupno krediti	182,129	26,921	4,289	1,889	9,760	224,988
- vanbilans	18,869	1,525	5	7	73	20,479
Ukupno:	200,998	28,446	4,294	1,896	9,833	245,467

30.2.2. Stres test

Banka je, u okviru procjene kreditnog rizika, primjenila najgori mogući scenario razvoja događaja za svoj portfolio. Banka je radila Stres test pod sljedećim pretpostavkama: devalviranje Konvertibilne marke za 30%, pad vrijednosti kolaterala do 30%, i povećanje ispravke vrijednosti za klijente koji imaju evidentirano kašnjenje u izmirenju dospjelih obaveza.

Portfolio na dan 31. decembar 2016. godine	Ukupna izloženost	Ukupna izloženost		Ispravka vrijednosti	Iznos nedostajućih rezervi	Ukupno o pogođenju
		umanjena za iznos depozita	Diskontovana vrijednost kolaterala			
Prije testa	248,409	246,168	185,124	13,727	8,945	22,672
Nakon testa	300,445	298,204	170,000	15,663	9,845	25,508
Razlika	52,036	52,036	(15,124)	1,936	900	2,836

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.3. Tržišni rizik**

Banka preuzima na sebe tržišne rizike, koji predstavljaju rizik da će fer vrijednost ili budući tokovi gotovine koji proizilaze iz finansijskih instrumenata oscilirati zbog promjena u tržišnim vrijednostima. Tržišni rizici nastaju po osnovu otvorenih pozicija izloženih riziku po osnovu dospeljeća, kamatnih stopa, valuta i proizvodima kapitala, koji su izloženi opštim i posebnim kretanjima i promjenama vezanim za nivo nestalnosti tržišnih stopa ili cijena (kao što su kamatne stope, kreditne marže, devizni kursevi i cijene kapitala).

Od tržišnih rizika Banka je izložena deviznom riziku i riziku promjene kamatnih stopa.

Sistem kontrole tržišnih rizika se ostvaruje kroz podjelu i nezavisnu funkciju preuzimanja rizika (front office) od njihovog praćenja i upravljanja kao i aktivnosti podrške (back office).

30.3.1. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene dovedu do gubitka Banke u domaćoj valuti, pri čemu nivo deviznog rizika predstavlja funkciju visine i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva i zavisi od visine zaduženosti Banke u inostranstvu, stepenu valutne izloženosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Strategija koju Banka primjenjuje prilikom upravljanja deviznim rizikom temelji se na održavanju devizne pozicije u okviru ograničenja propisanih Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Za potrebe upravljanja, kontrole i identifikacije devizne izloženosti, Banka dnevno prati stanje i strukturu efektivnih stranih valuta u blagajnama i trezoru, deviznih sredstava i strukturu po valutama na računima kod inostranih banaka, vodi računa o usklađenosti devizne pozicije u nestabilnim valutama, ugovara valutnu klauzulu za stavke aktive i pasive, uključujući i vanbilansne stavke, u formi simetrične, odnosno dvosmjerne valutne klauzule, kako bi zaštitila vrijednost aktive i pasive bez obzira da li kurs valute na koju glasi valutna klauzula raste ili opada u odnosu na domaću valutu, a sve u cilju uspostavljanja devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza.

Sektor sredstava i transakcionih poslova na dnevnoj osnovi prati deviznu poziciju i u saradnji sa Sektorom tržišta i Upravom Banke preduzima odgovarajuće, gore navedene, aktivnosti u cilju održavanja devizne pozicije u okvirima dozvoljenih limita.

U sklopu planiranja aktivnosti Banke koje imaju značajnog uticaja na promjenu strukture ili rokova finansijske aktive i/ili finansijske pasive Banke, a time i na deviznu poziciju Banke, Sektor sredstava i transakcionih poslova vrši projekciju devizne pozicije, a sve u cilju blagovremenog preduzimanja određenih aktivnosti za kontinuirano održavanje devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijske pasive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.3. Tržišni rizik (nastavak)****30.3.1. Devizni rizik (nastavak)**

Izveštaj o deviznim pozicijama na dan 31. decembra 2016. godine neto:

	EUR	USD	CHF	GBP	Остало	Ukupno valute	BAM	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	1,945	80	73	3	124	2,225	46,726	48,951
Sredstva kod drugih banaka	1,618	592	-	-	-	2,210	247	2,457
Kredit plasirani komitentima	172,867	-	-	-	-	172,867	38,776	211,643
Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	-	6,278	6,278
Obračunata kamata i ostala aktiva	123	-	-	-	-	123	2,157	2,280
	<u>176,553</u>	<u>672</u>	<u>73</u>	<u>3</u>	<u>124</u>	<u>177,425</u>	<u>94,184</u>	<u>271,609</u>
Obaveze								
Depoziti banaka	-	-	-	-	-	-	-	-
Depoziti komitenata	82,520	71	46	-	2	82,639	115,768	198,407
Obaveze po kreditima	5,309	-	-	-	-	5,309	12,880	18,189
Subordinirani dug	6,845	-	-	-	-	6,845	-	6,845
Ostala pasiva	2,570	7	-	-	-	2,577	4,042	6,619
Rezervisanja za beneficije za zaposlene i ostale potencijalne obaveze	-	-	-	-	-	-	144	144
	<u>97,244</u>	<u>78</u>	<u>46</u>	<u>-</u>	<u>2</u>	<u>97,370</u>	<u>132,834</u>	<u>230,204</u>
Neto devizna pozicija	<u>79,309</u>	<u>594</u>	<u>27</u>	<u>3</u>	<u>122</u>	<u>80,055</u>	<u>(38,650)</u>	<u>41,405</u>

Kredit plasirani komitentima koji su inicijalno u BAM, ali koji imaju ugovorenu EUR valutnu klauzulu iskazani su kao EUR krediti.

U toku 2016. godine Banka je održavala otvorenu individualnu deviznu poziciju u okvirima dozvoljenih limita za valutu EUR najviše do +/- 30% od iznosa osnovnog kapitala, a za valutu USD do 3% od iznosa osnovnog kapitala, dok se ukupna devizna pozicija kretala u dozvoljenim limitima.

Analiza osjetljivosti strane valute

Banka je najvećim dijelom izložena valuti EUR. Budući da je BAM fiksno vezana za EUR, Banka nije značajno izložena promjenama kursa EUR

30.3.2. Kamatni rizik

Banka je izložena višestrukim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je da se minimiziraju nepovoljni efekti promjene visine kamatnih stopa.

Kamatne stope na kredite zavise od kretanja kamatnih stopa na tržištu novca i od poslovne politike Banke.

Kamatne stope na kredite su fiksne za rokove otplate kredita do 36 mjeseci, a varijabilne za rokove otplate preko 36 mjeseci. Izuzetak od ovog pravila su investicioni krediti za korporativne klijente i javni sektor za koje je kamatna stopa varijabilna za sve rokove otplate. Banka se opredjelila za varijabilnu kamatnu stopu 6 mjeseci EURIBOR zaokružen na sljedeću veću desetinu, koja se usklađuje 2 puta godišnje i to 30.06. i 31.12..

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.3. Tržišni rizik (nastavak)****30.3.2. Kamatni rizik (nastavak)**

Kamatne stope na depozite su fiksne a kamatne stope na uzete kredite od stranih kreditora su varijabilne i vezane su za 6 mjeseci EURIBOR.

Osnovni princip upravljanja kamatnim rizikom jeste princip usklađivanja njenih sredstava i obaveza prema vrsti kamatne stope (fiksna kamatna stopa ili varijabilna) i prema dospeljima ili datumima ponovnog određivanja kamatne stope.

Više rukovodstvo Banke i Sektor upravljanja rizicima prati i stara se da Banka optimizuje nivo profitabilnosti i izloženosti kamatnom riziku.

Analiza osjetljivosti na kamatne stope

Analize osjetljivosti su urađene na osnovu izloženosti kamatnim stopama finansijskih instrumenata na datum bilansa stanja. Za promjenjive kamatne stope pripremljena je analiza pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obaveza na dan bilansa stanja bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se stopa od 10% umanjenja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa ključnom osoblju Banke i predstavlja procjenu rukovodstva Banke o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

Da su kamatne stope bile više ili niže za 10% u odnosu na postojeće, a da su se druge varijable održale konstantnim, Banka bi imala umanjen/povećan neto dobitak za 1,604 hiljade BAM za godinu koja završava 31. decembra 2016. (2015: umanjen/povećan dobitak za 1,173 hiljade BAM).

Sljedeća tabela prikazuje pregled primjenjenih godišnjih kamatnih stopa na najznačajnije finansijske instrumente:

Aktiva	U stranoj valuti	U BAM
Obavezna rezerva kod Centralne banke	-	0.00%-0.000%
Sredstva preko obavezne rezerve	-	0.20%
Devizni računi kod inostranih banaka	0.40%	-
Kreditni plasirani komitentima do jedne godine:		
- pravna lica	-	2.00%-15.50%
- stanovništvo	-	5.50% -15.50%
Kreditni plasirani komitentima preko jedne godine:		
- pravna lica	-	2.00% – 15.50%
- stanovništvo	8.99%	2.50% – 15.50%
Pasiva		
Depoziti po viđenju pravnih lica	0.00%	0.00%-0.65%
Depoziti po viđenju stanovništva	0.10%-1.50%	0.10%-1.50%
Kratkoročni depoziti:		
- pravna lica	0.00%	0.50%-1.80%
- stanovništvo	1.10%-2.00%	1.70%-1.70%
Dugoročni depoziti:		
- državne institucije		2.50%
- pravna lica	2.80%-3.80%	2.80%-3.80%
- stanovništvo	3.00%-4.20%	3.00%-4.20%
Kreditni:		
EFSE II	4.929%-5.124%	
IFC	4.75%	
Fond za razvoj i zapošljavanje RS		1.20%-3.09%
Fond stanovanja RS	-	1.20%-2.40%
Fond za razvoj istočnog dijela RS	-	1.50%-2.40%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.3. Tržišni rizik (nastavak)***30.3.2. Kamatni rizik (nastavak)*

Banka je izložena raznim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Naredna tabela prikazuje pregled kamatonosne i nekamatonosne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine:

	31. decembar 2016.		
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Monetarna aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	21,934	29,474	51,408
Sredstva kod drugih banaka			
Kreditni plasirani komitentima	224,988	-	224,988
Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	-	6,278	6,278
Obračunata kamata i ostala aktiva	1,187	1,093	2,280
Ukupno:	248,109	36,845	284,954
Monetarna pasiva			
Depoziti banaka	-	-	-
Depoziti komitenata	183,295	15,112	198,407
Primljeni krediti	18,189	-	18,189
Subordinirani dug	6,845	-	6,845
Ostala pasiva	-	6,619	6,619
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	144	144
Ukupno:	208,329	21,875	230,204

30.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik koji nastane kada Banka nije u mogućnosti da u potpunosti i bez odlaganja izvrši sve obaveze na dan dospjeća. Osnovni cilj upravljanja likvidnošću Banke jeste osigurati da Banka ima raspoloživa sredstava, koja uslovljavaju razumne troškove, kako bi izvršavala sve obaveze za očekivane i neočekivane fluktuacije u bilansu stanja. Dodatno, proces upravljanja likvidnošću Banke treba da osigura da postoji dovoljno likvidnih sredstava za finansiranje planiranog volumena kreditnog portfolija.

Strategija upravljanja likvidnošću Banke se sprovodi uspostavljanjem kontrole nad ročnom usklađenošću sredstava i izvora sredstava baziranoj na realnim i preciznim projekcijama novčanih priliva i odliva, redovnih i vanrednih, za različite vremenske periode.

Strategija upravljanja likvidnošću aktive obuhvata:

- nastojanje da se u aktivi drže likvidni oblici imovine koji bi se u slučaju veće izloženosti riziku likvidnosti mogli prodati na tržištu bez gubitaka (da u svakom momentu raspolaže sa dovoljnom količinom likvidnih sredstava za pokriće eventualnih obaveza);
- diverzifikacija ulaganja po klijentima, tržištima, privrednim granama i ročnosti plasmana.

Strategija za upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti obuhvata:

- nastojanje da se obezbijedi stabilnost depozita uz što veće učešće depozita sa dužim rokovima dospjeća,
- maksimalna diverzifikacija izvora sredstava po dospjeću, stabilnosti, porijeklu, tržištu i instrumentima,
- naročita pažnja prema velikim depozitima,
- obezbjeđenje aranžmana sa domaćim i stranim bankama o uzajamnom pružanju međubankarskih kredita za likvidnost kako bi se u slučaju viškova likvidnosti sredstava plasirala uz odgovarajuću kamatnu stopu, odnosno u slučaju nedostatka sredstava za likvidnost ona obezbjeđivala pod povoljnijim uslovima.

Primarni izvori sredstava su lokalni depoziti do kojih Banka dolazi adekvatnom depozitnom politikom i politikom kamatnih stopa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.4. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Za donošenje, potpunost i sprovođenje Programa za upravljanje rizikom likvidnosti odgovoran je Nadzorni odbor Banke i Uprava Banke.

Za svakodnevno praćenje dnevne likvidnosti Banke zadužen je rukovodilac Sektora sredstava i transakcionih poslova i Komisija za likvidnost, za praćenje kratkoročne likvidnosti Komisija za likvidnost, a za praćenje dugoročne likvidnosti ALCO odbor (Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke).

Odgovorna lica prate poziciju likvidnosti i kompoziciju dospjeća aktive i pasive i:

- obavljaju operativno upravljanje likvidnim sredstvima na dnevnoj osnovi,
- upoređuju pozicije sa projektovanom pozicijom kako bi se utvrdili trendovi u pozicijama likvidnosti i preduzele korektivne mjere da bi pozicija likvidnosti i nesklad u dospjeću bili u skladu sa zakonom i limitima koje je odredio Nadzorni odbor Banke.

Naredna tabela prikazuje GAP analizu sredstava i obaveza prema odgovarajućoj dospelosti na osnovu preostalog perioda do ugovorenog datuma dospjeća, kroz usklađenost potraživanja i obaveza po periodima dospjeća.

31. decembra 2016. godine	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
AKTIVA					
Novčana sredstva i sredstva kod					
Centralne banke	48,951	-	-	-	48,951
Sredstva kod drugih banaka	2,457	-	-	-	2,457
Kredit plasirani komitentima	20,524	18,961	83,476	126,920	249,881
Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja	-	-	-	6,278	6,278
Obračunata kamata i ostala aktiva	2,175	35	19	51	2,280
Ukupna aktiva	74,107	18,996	83,495	133,249	309,847
PASIVA					
Depoziti banaka	-	-	-	-	-
Depoziti	41,887	16,553	85,995	65,200	209,635
Obaveze po uzetim kreditima	142	2,289	3,574	13,876	19,881
Subordinirani dugovi	-	177	212	8,967	9,356
Ostala pasiva	1,123	890	2,696	1,910	6,619
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	-	-	144	144
Ukupna pasiva	43,152	19,909	92,477	90,097	245,635
Ročna usklađenost	30,955	(913)	(8,982)	43,152	64,212

30.5. Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom je važan dio poslovanja Banke, koji obezbjeđuje minimiziranje nepovoljnih efekata na zarade i kapital Banke. Upravljanje operativnim rizicima podrazumijeva:

- formiranje mreže staratelja i izvjestilaca operativnih rizika po sektorima i službama, koji su zaduženi za izvođenje aktivnosti na području upravljanja operativnim rizicima,
- vođenje evidencije o nastalim štetnim događajima,
- identifikaciju i ocjenjivanje operativnih rizika na svim procesima, te usvajanje mjera za smanjenje rizika,
- redovno izvještavanje o nastalim štetama i detaljnom sagledavanju identifikovanih rizika po procesima,
- praćenje izvođenja predloženih mjera savladavanja operativnih rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.5. Operativni rizik (nastavak)**

Upravljanje operativnim rizikom se vrši na osnovu:

- praćenja nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika,
- identifikacije rizika po procesima u Banci,
- mjerenja značajnih rizika,
- kontinuirane kontrole i praćenja operativnih rizika,
- formiranja iznosa minimalnog adekvatnog kapitala.

Praćenje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa Procedurama i uputstvom za evidentiranje štetnih događaja.

Upravljanje operativnim rizicima se sastoji od sljedećih aktivnosti:

- identifikacija postojećih izvora operativnih rizika i izvora koji mogu nastati uvođenjem novih proizvoda, sistema ili aktivnosti,
- mjerenje operativnih rizika tačnom i pravovremenom procjenom tog rizika,
- kontinuirana kontrola operativnih rizika koja obezbjeđuje njegovo održavanje do nivoa koji je prihvatljiv za rizični profil Banke, njegovo smanjenje i svođenje na najmanju moguću mjeru,
- kontinuirano praćenje operativnih rizika analizom stanja, promjena i trendova izloženosti Banke tom riziku,
- formiranje iznosa minimalnog kapitala za zaštitu od nastanka gubitaka po osnovu operativnog rizika-MAKOR,
- jasno definisana ovlaštenja i linije odgovornosti u procesu preuzimanja i upravljanja operativnim rizicima,
- sistem kojim se obezbjeđuje da se svi radnici Banke upoznaju sa svojim obavezama u procesu upravljanja operativnim rizikom,
- sistem za redovno izvještavanje Nadzornog odbora i Uprave Banke o funkcionisanju sistema za upravljanje operativnim rizikom,
- obavezu periodičnog preispitivanja kao i obavezu Nadzornog odbora Banke da najmanje jednom godišnje vrši analizu i ocjenu adekvatnosti uspostavljenog sistema za upravljanje operativnim rizikom Banke.

30.6. Upravljanje kapitalom

Kapital predstavlja rijedak ekonomski resurs i upravljanje kapitalom čini jednu od najvažnijih komponenata opreznog, efikasnog i strateškog planiranja i upravljanja Bankom. Politika upravljanja kapitalom obuhvata obezbjeđenje i održavanje kvantiteta i kvaliteta kapitala najmanje na nivou minimalnih standarda iz Odluke o minimalnim standardima upravljanja kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, odnosno, minimalni iznos osnivačkog kapitala i najniži iznos neto kapitala koji Banka mora održavati ne može biti manji od 15 miliona BAM. Kapital Banke u skladu sa Odlukom čine iznosi osnovnog (Tier 1), dopunskog (Tier 2), a neto kapital čini iznos kapitala umanjeno za odbitne stavke.

Osnovni kapital Banke čine: akcijski kapital uplaćen u novcu i ostale rezerve formirane iz dobiti nakon oporezivanja na osnovu odluke Skupštine Banke, umanjeno za odbitne stavke: nepokriveni gubici iz ranijeg perioda i iznos nematerijalne imovine. Dopunski kapital Banke obuhvata iznos opštih rezervi za pokriće kreditnih gubitaka za aktivu Banke procijenjenu kao kategorija A - Dobra aktiva, iznos subordiniranih dugova (najviše 1/2 počev od 31. decembra 2015. godine odnosno 1/3 počev od 31. decembra 2016. godine od iznosa osnovnog kapitala) pri čemu osnovni kapital iznosi najmanje 9% ukupnog rizika aktive. Odbitna stavka od kapitala je iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu (koje Banka nije formirala).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***30. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****30.6. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Politike Banke za obezbjeđenje kvantiteta i kvaliteta kapitala Banke obuhvataju:

- u pogledu sastava i profila akcionara, akcenat je na akcionare iz oblasti bankarstva, mikrokreditiranja, finansijskog investiranja, preduzeća iz oblasti privrede, te fizička lica,
- politiku više vrsta instrumenata kapitala posebno u osnovnom i dopunskom kapitalu, te smanjenje ili izbjegavanje odbitnih stavki kapitala Banke,
- u pogledu rasporeda ostvarene dobiti, u skladu sa propisima, povećanje ukupnog kapitala Banke,
- u pogledu visine adekvatnosti kapitala, kada ista padne ispod 15%, Banka počinje da preduzima aktivnosti na poboljšanju iste putem raspisivanja nove emisije, povećanja dopunskog kapitala uz davanje prioriteta restrukturiranju nekvalitetne aktive, otpisu trajnih obaveza, uzimanju subordiniranih dugova. Sve navedene aktivnosti su u cilju sprečavanja smanjenja adekvatnosti kapitala ispod zakonskog minimuma od 12%.

Procedure za stalno praćenje stanja se obezbjeđuju kroz:

- vođenje ažurnih knjigovodstvenih evidencija,
- praćenja stanja kapitala po kvantitetu, kvalitetu i strukturi,
- praćenjem i analizom stavki bilansa i vanbilansnih kreditnih ekvivalenata,
- izvještavanjem o nastalim promjenama u kapitalu i promjenama koje mogu značajno negativno uticati na adekvatnost kapitala,
- predlaganjem mjera koje je neophodno preduzeti u cilju obezbjeđenja strukture kvantiteta i kvaliteta kapitala,
- planiranje kapitala u smislu predviđanja budućih potreba Banke za kapitalom.

Plan za održavanje adekvatnog kapitala Banke usklađen je 31.12. 2016. godine sa Odlukom o minimalnim standardima upravljanja kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti te sa planovima ukupnih aktivnosti uzimajući u obzir tekuće stanje i očekivane uticaje predviđenih promjena u poslovanju i okruženju. Banka je u obavezi da održava adekvatnost kapitala minimalno 12%, a rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i izvještaj u propisanoj formi, na kvartalnoj osnovi, dostavlja ABRS.

Na dan 31. decembra 2016. godine svi pokazatelji kapitala Banke su u saglasnosti sa propisanim:

	Godina koja je završila	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Osnovni kapital	38,218	35,946
Dopunski kapital	9,798	5,657
Odbitne stavke kapitala	(8,874)	(8,689)
Iznos neto kapitala Banke	39,142	32,914
Ukupna rizična aktiva i rizični vanbilans	226,446	190,169
Ponderisani operativni rizik	18,558	13,512
Ukupno ponderisana rizična aktiva, vanbilans	245,004	203,681
% adekvatnosti kapitala	16.00%	16.20%

U skladu sa Odlukom ABRS o klasifikaciji aktive i vanbilansnih stavki prema stepenu naplativosti, Banka je dužna da klasifikuje kredite, plasmane i druge bilansne i vanbilansne izloženosti u kategorije A, B, C, D i E u skladu sa procjenom naplativosti kredita i drugih plasmana. Klasifikacija se vrši na osnovu urednosti u izmirenju obaveza dužnika, finansijskog položaja dužnika i instrumenata obezbjeđenja. Procijenjeni iznos rezervni za potencijalne gubitke se obračunava primjenom procenata propisanih navedenom Odlukom ABRS.

Razlika između ispravki vrijednosti u skladu sa IAS 39, utvrđene na naprijed naveden način, i procijenjenog iznosa rezervi za potencijalne gubitke na plasmane svrstane u kategorije prema Odluci ABRS, predstavlja iznos nedostajućih rezervi po regulatornom zahtjevu koji se iskazuje kao odbitna stavka od kapitala Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE**Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine***(Svi iznosi su izraženi u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)***31. DOGAĐAJI NAKON DANA BILANSA**

Do dana objave ovih finansijskih izvještaja nije bilo drugih događaja nakon dana bilansa koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje ili korekciju finansijskih izvještaja Banke za poslovnu 2016. godinu.

32. DEVIZNI KURS

Zvanični kurs primijenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine za sljedeće značajnije valute iznosi:

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
USD	1.8554	1.7900
CHF	1.8212	1.8086
EUR	1.9558	1.9558